

DARBININKAS

Vol. LXV, Nr. 38

Rugsėjo - September 19, 1980 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Vykstant Kinijos liaudies kongresui, Kinijos ministeris pirmininkas Hua Guofeng pasitraukė iš pareigų, bet pasilikomunistų partijos pirmininku. Jo įpėdiniu buvo parinktas buv. Sichuan gubernatorius Zhao Ziyang.

Kinijos liaudies kongresas, anksčiau buvęs tik vyriausybės narių pranešimų nuolankus klausytojas ir jos planų paklusnus tvirtintojas, dabar jau drįsta atšliaužinti ministerius dėl jų sudarytų planų ar dėl jų vykdymo. Jis taip pat pakeitė vadų pakeitimo principą, įgydamas teisę juos rinkti, ir priėmė eilę ūkinį reformų, kur krašto ūkis bus paremtas pelno ir varžybų motyvais, o ne tik centriniu planavimu.

Lenkijoje, kaip ir galima buvo laukti, pasibaigus darbininkų streikam, staiga susirgo partijos vadas Edward Gierek ir turėjo būti pakeistas kitu. Į jo vietą partijos centro komitetas išrinko saugumo reikalais besirūpinusį pareigūną Stanislaw Kania. Be to, naujais politbiuro nariais buvo išrinkti dar 4 partijos pareigūnai.

Lenkijos komunistų partijos naujasis galva Stanislaw Kania pareiškė įvykdysiąs visus su streikuojančiais darbininkais pasiektus susitarimus, bet kartu ir įspėjo "priesocialistinius" elementus nebandyti išnaudoti Lenkijos sunkumų savo reikalui. Savaiame aišku, kad jis pakartojo Lenkijos ištikimybę Sovietų Sąjungai ir Varšuvos paktui.

Dėl Lenkijos vadų pasikeitimo neribotam laikui buvo atidėtas V. Vokietijos kanclerio Helmut Schmidt susitikimas su Lenkijos ir R. Vokietijos vadais. Taip pat buvo atšauktas ir Britanijos darbo unijos kongreso delegacijos numatytas vizitas į Lenkiją.

Naujasis Irano min. pirmininkas Mohammed Ali Rajai vieton dabartinio užs. reikalų ministro Ghotbzadeh paskyrė kitą. Pasitraukdamas Ghotbzadeh pareiškė, kad visas ministerių kabinetas nesąs kompetentingas valstybės reikalus spręsti.

Irano prezidentas Abolhasan Bani-Sadr patvirtino 14 ministerio pirmininko Rajai pristatytų ministerių kabineto narių, o kiti jo manymu, nėra kvalifikuoti būti ministrais. Dėl to ministerių tvirtinimas parlamente buvo atidėtas.

Prez. Carterio specialiam įgaliotiniui Art. Rytų taikai Sol. M. Linowitz įvairiais grasinimais pavyko įtikinti Izraelio min. pirmininką Menachem Begin atidėti savo įstaigos perkėlimą į Rytų Jeruzalę ir sulėtinti žydų kolonijų steigimą okupuotam vakariniam Jordano krante, kad Egipto prez. Anwar el-Sadat sukurtų atnaujinti derybas dėl palestiniečių autonomijos. Derybos prasidėsiančios dar šį mėnesį tarp abiejų valstybių užs. reik. ministerių.

Trečioji Jungtinių Tautų konferencija dėl jūrų įstatymo priėmimo šio įstatymo projektą, kuris bus pateiktas patvirtinti atskirai valstybėm. Projektas pripažįsta teritorinių vandenių 12 m. ir išskirtinę ūkinę zonos 200 m. ribą. Pagal projektą visi jūros dugno turtai išskirtinai ūkinė zonoje priklauso pajūrio valstybei. Sutarčiai vykdyti bus įsteigta tarptautinė jūros dugno vadyba dugne esančių turčių eksploatacijai kontroliuoti ir jūros įstatymo tribunoslas ginčams spręsti.

ŠVIEČIANTIS ŽIBURYS Iš Lietuvos K. B. Kronikos Nr. 42

Sunkūs buvo Lietuvoje pokario metai: nekalti žmonės tremiami į Sibirą, nužudyti patriotiškai kūnai vaikiojami po miestų gatves, kalėjimai prikišti nekaltų žmonių. Šie metai buvo sunkūs ir Jaugelių šeimai; tėvas sėdėjo kalėjime, o motina buvo nuolat saugumo tardoma. 1948 rugsėjo 9 pasaulį išvydo antrasis Jaugelių sūnus — Virgilijus. Apvaizda leido šiam berniukui nuo pat vaikystės daug kentėti. Žiemą alkanas vaikas glaudavosi prie motinos visiškai nekūrenamame kambaryje. Motina, ką turėjo, tą savo vaikams ir davė — gyvą tikėjimą ir karštą meilę Jėzui ir Marijai. Mažytis, padėvėtai kailinukais apvilkęs berniukas kasdien skubėdavo į bažnyčią. Čia jis keliais eidavo apie altorių, susikaupęs kalbėdavo tris dalis rožančiaus ir patamaudavo mišiose.

Užbaigęs vidurinę mokyklą, Virgilijus neabejoja kur pasukti, o tiesiai eina į Kunigų seminariją. 1966 m. Seminarijos vadovybė, neturėdama dėl ateistinės valdžios nustatytą labai mažą klerikų limitą laisvų vietų, net neįtraukia Virgilijaus į stojančiųjų sąrašus — Religijų reikalų tarybos įgaliotinis vistiek išbrauks, kurie bus virš normos.

1967 m. čekistai, sužinoję, kad Virgilijus nori mokytis Seminarijoje, pasikviečia jį pas save ir tiria, ko jis yra vertas. Nepatiko uoliems staliniečiams tiesus ir

tvirtas Virgilijaus būdas ir "Erodo šalininkai pastojo Virgilijui kelią į Seminariją"; Seminarijos rektorius pranešė: "Šiais metais Jūsų pareiškimas nepatenkintas".

1968 m. Virgilijui vėl nenusiūpysojo laimė; rektorius rašė: "Šiais metais dėl vietų stokos Tamstos prašymo patenkinti negalime. Kreipkitės sekančiais metais gegužės mėnesį". 1969 m. Seminarijos atsakymas neteikė jokių vilčių: "Šiuo pranešime, kad Tamstos prašymas nėra patenkintas ir Jūs negalėsite mokytis Tarpdiecezinėje Kunigų seminarijoje Kaune. Seminarijos Rektorius".

Virgilijus pradeda dirbti vairuotoju, bet jo neapleidžia mintis: "turiu būti kunigu!" Jis tampa tretininku, atlieka uždaras kolekcinias, gilina savo religinę pasaulėžiūrą, padeda iš griuvusių pakelti Pajevonio bažnyčią. 1970 seminarijos rektorius vėl atsiunčia standartinį pranešimą: "Tamstos prašymo priimti į Kunigų seminariją šiais metais patenkinti negalime. Mėginkite kreiptis sekančiais metais". Virgilijus mėgina, bet čekistų "veto" buvo toks griežtas, kad baltus seminarijos vicerektorius 1971 neleidžia Virgilijui parašyti net pareiškimo.

Šitokie kartūs pergyvenimai formavo būsiniojo kunigo charakterį ir pasaulėžiūrą, — iš okupanto nieko gero nelauk, bet

atklaikiai siek savo tikslo. Virgilijus ne tik nepalūžo (o palūžo daugelis), bet tapo vienu iš aktyviausių kovotojų už tikėjimo laisvę. Per kunigo Juozo Zdebskio teismą čekistai jį sumušė tik už tai, kad jis pasiprašo įleidžiamas į teismo salę, o kad neužmirštų klusnumo sovietinei valdžiai, "geležinio Felikso" įpėdiniui jam dar pridėjo 10 parų arešto.

Šiuo metu formuojasi pagrindinė Kunigų seminarija Lietuvoje, ir Virgilijus pradeda filosofijos studijas. Tik mokytis jam permaža, jis nori būti kovos už Bažnyčios laisvę sukuryje. 1972 jis buvo vienas iš uoliausių parašų rinkėjų po 17,000 katalikų memorandumu, kuriame iš sovietinės valdžios reikalaujama tikėjimui laisvės. Kažkoks judas paskambino milicijai, ir drąsus jaunuolis, tarsi žmogžudys, su antrankiais ant rankų atsiduria Prienų vidaus reikalų skyriuje. Parašai atimami, o jam grasinama, jei išdrįs atiteityje rinkti parašus, griežtomis bausmėmis. Tačiau Virgilijus išdrįsta; Santalkos parapijoje jis eina iš namo į namą ir surenka apie pusantro tūkstančio parašų po prašymu, kad valdžia netrukdytų vyskupui paskirti šiai parapijai kleboną. Škart judo neatsirado; niekas nepasikubino išduoti, o Santalkos parapija tuojau pat gavo kleboną.

(Bus daugiau)

Atžalyno stovyklos vadovybė su svečiais. Iš k. ps. R. Belzinskas, kun. R. Šakalys, OFM, ps. J. Jurgutis, vyr. skautė D. Petukauskaitė, vyr. skautė A. Jurgutytė, ps. A. Plodzinskienė, v.s. V. Aleknienė, vyr. skn. I. Kerelienė, v.s. S. Gedgaudienė, v.s. S. Ilgūnas. Nuotr. V. Bacevičiaus

LIETUVAITĖ LAIMĖJO KONKURSAŲ AUSTRALIJOSJ

Danutė Baltutytė laimėjo Pietų Australijos etninių grupių tarybos vidurinių mokyklų vaikams paskelbtą rašinio konkursą "Ką man reiškia būti etninės šeimos vaiku Australijoje?" Konkurse dalyvavo 97 vaikai, priklausantys 23 įvairioms etninėms grupėms. Pirmąją vietą laimėjusi lietuvaitė Danutė Baltutytė rašini persispausdino vietos spaudoje, o jo lietuvišką vertimą — Australijos lietuvių savaitraštis Mūsų Pastogė. Čia pateikiama ištrauka iš jos rašinio:

"Naujai atvykusieji į Australiją neatsisakė savo kultūros ir kalbos, bet tik prisitaikė prie naujos aplinkos ir gyvenimo. Mano tėvai yra lietuviai, jie gimė Lietuvoje, bet turėjo ją palikti, nes Lietuva užėmė rusai. Aš gimiau Australijoje. Nors mano tėvai namuose kalba tikiai lietuviškai, aš gana greitai išmokau anglų kalbą, bet nepamiršau ir lietuvių kalbos. Aš didžiuojuosi,

kad galiu laisvai kalbėti dviem kalbom — lietuviškai ir angliškai. Iš tėvų pažinau ir pamilau visas lietuviškas tradicijas ir papročius, kurie yra labai gražūs. Mano tėvai man dažnai sako, jog papročiai ir tradicijos yra tautos turtas ir kultūra. Juos tauta sukuria per ilgus šimtmečius. Būdama australė su lietuviška prigimtimi, galiu daug geriau suprasti, ką reiškia priklausyti tautai ir kas yra tauta. Kai mane mokykloje paklausia draugės, kas aš esu, aš visuomet atsakau, jog esu Australijos lietuvaitė. Lietuviška prigimtis man suteikia priklausomumą tautai, kuri turi garbingą vietą kitų tautų tarpe Europoje. Lietuvių kalba yra viena iš gražiausių ir seniausių kalbų. Visa tai paveldėdama iš savo lietuvių tėvų, aš išdidžiai ateinu su šiuo turtu į naujos tautos — Australijos — tarpą, įnešdama visa tai į šio krašto gyvenimą ir kultūrą. Mano įnašas

būtų žymiai mažesnis, jei aš atsakyčiau savo tėvų kalbos, gražių tradicijų ir papročių, kuriuos mano tėvai išsaugojo ir atsivežė iš savo gimtojo krašto. Esu pasiryžusi ir aš apsaugoti savo lietuvišką prigimtį, su viltimi, kad Australija įvertins jos svarbą šios šalies kultūrai."

APIE S. KUDIRKĄ IR DEMONSTRANTUS

Simą Kudirką ir kitus demonstrantus, kurie liepos 18 demonstravo prieš Sovietų pasiuntinybę Washingtono, paminėjo New York Times rugsėjo 15 laidoje. Trumpai papasakojo S. Kudirkos istoriją, kur jie demonstravo, prieš ką demonstravo ir kaip gali būti nubausti.

Tą pačią dieną plačiai aprašė ir Washington Post. Jis pradėjo net pirmame puslapyje, plačiau rašė apie S. Kudirką ir jo istoriją, apie kitus demonstrantus ir jiems keliamą bylą.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Pavergtos Lietuvos spaudoje paskelbta, kad naujaisiais mokslo metais Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklas lanko 523,400 mokinių. Tarp jų esama 52,000 pirmamečių vaikų. Džiaugiamasi, kad mokslas pradeda masiškai vystytis 38 naujai pastatytose mokyklose.

— Rugsėjo mėnesį Kaune gastroliavo Klaipėdos ir Šiaulių dramos teatrai. Iš lietuvių autorių gastroliavo programoje buvo tik Just. Marcinkevičiaus "Katedra".

— Kuršių Nerijos vasarvietėje Smiltynėje du vasaros mėnesius kūrė Vilniaus ir Klaipėdos dailininkai. Keturiolika savo naujų kūrinių dailininkai pastatė Klaipėdos miesto Mažvydo vardo skulptūrų parke. Tame parke jau esančios 54 dekoratyvinės skulptūros. Tačiau spaudoje nusiskundžiama, kad parkas neprižiūrimas, prišukšlintas, dažnai vandalų nusiaubiamas. Nesunku atspėti, kad toks jaunimo elgesys yra sovietinės mokyklos auklėjimo vaisius.

— Lietuvos geologai, bendradarbiaudami su Latvijos ir Estijos geologais, paruošė penkis geologinius žemėlapius, atskleidžiančius Baltijos gelmių vaizdą. Žemėlapiai susistemina visas iki šiol turimas geologines žinias, surinktas geofiziniais matavimais, giliais gręžiniais ir kitais gelmių tyrimo šaltiniais. Rašoma, kad sudaryti žemėlapiai tarnaus tolimesiems žemės gelmių tyrimams ir net mokymo reikalams.

— Vilniaus respublikinėje bibliotekoje rugsėjo pabaigoje buvo Gruzijos knygos paroda, kurioje buvo rodoma gruzinų grožinės literatūros, vaikų literatūros knygos, visuomeninių ir politinių leidinių, net dailės albumų. Rašoma, kad iš lietuvių kalbos į gruzinų kalbą esą išversta 20 knygų, kurių tiražas siekia 224 tūkstančius. Parodoje buvo tik E. Mieželaičio "Žmogaus" vertimas.

— Lietuvos pavergimo keturiasdešimtmečio minėjimai dar vis tęsiasi. Štai rugsėjo pabaigoje Vilniuje buvo tarybinio kino šventė, surišta su pavergimo sukaktimi ir Lietuvos kino studijos taip pat 40 metų sukaktimi. Ta proga parodytos dvi tos studijos premjeros: "Sužeista tyla", režisuota A. Kundelio, ir "Mažos mūsų nuodėmės", režisuota H. Šablevičiaus. Koks ty filmų turinys, spaudoje nerაšoma.

— Spaudoje paminėta rdašytojos Halinos Korsakienės 70 metų amžiaus sukaktis. Gimusi 1910 Humanitarinių mokslų fakultetą Kaune baigė 1939. Kai kurį laiką mokytojavo, dirbo radijo komitete, bet daugiausia atsidėjo grožinės literatūros vertimams. Yra išvertusi S. Žoromskio "Ištikimoji upė", A. Gailičio "Tomas Nipernadis", taip pat A. Čechovo, M. Gorkio apsakymų. Iš H. Korsakienės pačios kūrybos minėtinos kelios knygos: "Gimtajame mieste" (1949), "Gyvenimas išėjus" (1955), "Laikinoji sostinė" (1961), "Neapšviestoji mėnulio pusė" (1969). Vaikams parašė dvi pasakojimų knygas: "Dovana" (1950) ir "Klasės garbė" (1952). Atsiminimų knyga apie rašytojus ir kairiuosius veikėjus "Susitikimai" (1977) parašyta gyvai, lengvu stiliumi, nors ir neišvengia tam tikro kryptingumo. Sukakties proga Pergalės žurnalas pradėjo spausdinti H. Korsakienės atsiminimus apie trečiafrontininkus.

— Pavergtoje Lietuvoje prie didelių įvykių priklauso pavasario sėja, paskui šienapūtė, o ypač derliaus nuavimas. Štai dabar spaudoje džiaugiamasi, kad kombainai jau suvalė rugius, kviečius, kad kolchozai atidavė derliaus duoklę valstybei (pavergėjams, jų kariuomenei maitinti, išalkusiomis sovietinių dykaduonių minioms pasotinti). Grūdai džiovinami elevatoriuose, pervežami į malūnus.

— Utenos trikotažo fabriku suteiktas "aukštos gamybinės kultūros įmonės" vardas. Net

ir tokių titulių ten sugalvojama. O tas fabrikas gamina vyriškus, moteriškus ir vaikiškus baltinius, langų užuolaidas. Rašoma, kad per dieną pagaminama 70 tūkstančių vienietų. Fabrike daugiausia dirba moterys. Žinoma, jų gaminiai keliauja ir į "plačiąją tėvynę", tik pačioje Lietuvoje jų krautuvėse pritrūksta.

— Sovietiniai korespondentai labai džiaugiasi, kad numatyta gražiai sutvarkyti Smilgių miestelis, esąs netoli Panevėžio. Būsianti praveista kanalizacija lietuviams vandeniui nutekėti, būsiančios išasfaltuotos kai kurios svarbesnės gatvės, nutiesti šaligatviai. Būsianti pastatyta valgyklaparduotuvė, įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, net atsirasiąs parkas ir pramogų aikštelė... Keista, kad per 40 "tarybinių" metų niekas nesirūpino Smilgių purvu ir dulkėmis, o taip smarkiai giriamasi "tarybiniais" laimėjimais.

— Tikrų faktų ir tuščių pasigyrimų knyga apie "tarybinį" sportą Lietuvoje. Jos vardas "Metai ir startai" (238 psl., 30,000 egz.). Ji apima 1940-1979 laikotarpį. Ją parašė Mindaugas Barysas ir Vytautas Gudelis.

— Tarp naujai išleisčių knygų minėtinos: naujas Marcelijaus Martinaičio eilėraščių rinkinys "Tie patys žodžiai", Janinos Degutytės eil. rinkinys "Tarp saulės ir netekties", Algirdo Počiaus apsakymų rinktinė "Išskridę iš lizdo", Leonardo Gutausko eil. rinkinys "Svetingumo namai", Jono Mačiukevičiaus eil. rinkinys "Apie tave ir tau". Išleistas kelios knygelės vaikams: Marcelijaus Martinaičio "Pelenų antelė", Violetos Palčinskaitės "Lietaus nyktukai" ir Albino Žukausko pasakojimai "Ko verkė duona".

— Apie buvusį NKVD viršininką, tapusį rašytoju, Aleksandrą Guzevičių-Gudaitį išsamia monografija parašė Liudvika Lisenkaitė. "Vaga" knygą išleido labai puošniai. Autorė taip pat nesigailėjo Lietuvos nepriklausomybės griovėją gerokai palaikyti.

— Knygų rinkos naujienos: Albino Žukausko rinkinys "Atbradai" išleistas antrą kartą 12,000 egz. tiražu; Prano Raščiaus naujas eilėraščių rinkinys "Gimtinė" išleistas 14,000 egz. tiražu; jau senokai mirusio vaikų literatūros kūrėjo Kosto Kubiliausko eilėraščių pasakų rinkinys (trečiasis leidimas) "Varlė karalienė" išleistas 50,000 egz. tiražu; Jono Mačiukevičiaus publicistikos rinkinys "Ištakos" išleistas 210,000 egz. tiražu.

— Gegužės viduryje dirigentas J. Domarkas dirigavo didžiojoje Leningrado filharmonijos saleje Leningrado filharmonijos simfoniniam orkestrui. Dviejų koncertų programoje buvo W.A. Mozarto ir L. v. Beethoveno kūrinių. J. Domarkas taip pat dirgavo televizijos ir radijo simfoniniam orkestrui Maskvoje. Programoje buvo F. Liszto "Preljudai" ir S. Prokofjevo "Penktosios simfonija".

— Kultūros Barų Nr. 6 įdėta dail. Viktoro Vizgirdos paveikslas "Miestelis" spalvota reprodukcija. Rašoma, kad paveikslas yra Dailės muziejaus fonduose. Dailininkas, kelis kartus lankdamasis pavergtoje Lietuvoje, nuvežė ir savo paveikslų. Ten panašiu būdu pagerbiami tik moką įsiteikti valdantieji.

— Už nuopelnus ugdant tarybinį lietuvių meną" skulptoriui Antanui Dimžliui suteiktas Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo vardas.

LTSR aukščiausiosios tarybos prezidiumas spaudoje paskelbė, kad įsteigė Lietuvos liaudies architekto garbės vardą. Jis būsias teikiamas už didelius nuopelnus architektūros mokslui ir mokymui ir t.t.

Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitės dalyviai Dainavoje. Nuotr. V. Maželio

Savaitės įvykiai

Newsweek žurnalas spekuliuoja, kad Sov. S-ga priversiant Lenkijos vyriausybę palengva dėl įvairių priežasčių panaikinti streikuojantiems darbininkams duotus politinius ir ūkinius pažadus, nes jų įgyvendinimas sudarys pavojų visai komunistinei sistemai.

Britanija atšaukė iš Irano pasakutinius savo diplomatus ir pradėjo deportuoti Britanijoje už demonstracijas sulaikytus iranietiškus studentus.

Sovietų Sąjunga yra žymiai sustiprėjusi Varšuvos pakto karines jėgas įvairiomis raketomis ir kitom karinėmis priemonėmis, tačiau ji ne visus pakto narius traktuoja lygiai. Pvz., Lenkijos aviacija yra aprūpinta tik MIG-21 karo lėktuvais, o pati Sov. S-ga — MIG-23, 25 ir 27; taip pat Čekoslovakija turi tenkintis 1960 m. gamybos tankiais, o Sov. S-turi žymiai modernesnius.

JAV ginklavimo ekspertas, gynybos psekretoris William J. Perry su delegacija atvyko į Kiniją iširti, kiek Kinijos kariuomenė gali pasinaudoti modernia karo technologija.

Pagal slapta JAV armijos vertinimo pranešimą iš 10 JAV laikomų kariuomenės divizijų 6 nėra pasirengusios karui, ir reikės 6 savaitių jom tinkamai apmokoti ir aprūpinti. Net ir staiga panaudojimo junginio 2 divizijos nėra tinkamai pasirušusios staigiam veiksmam. Šių divizijų tinkamumui pagreitinti iš V. Vokietijos laikomos JAV kariuomenės atkeliami 8,000 ir P. Korėjos laikomos 800 puskarininkų.

Australijos vyriausybė sutiko, kad JAV B-52 bombonešiai galėtų reikalui esant, nusileisti Australijos aerodromuose. Iki šiol jie galėjo tik perskristi šiaurinę Australiją.

Lenkija pasiskundė JAV, kad Amerikos unijų teikiama piniginė parama nepriklausomoms unijoms steigti gali kai kieno būti laikoma kišimosi į krašto vidaus reikalus.

Britų bendruomenės Azijos ir Pacifiko 16 valstybių savo konferencijoje, nežiūrint Indijos prieštaravimų, pasmerkė svetimų karinių pajėgų įsiveržimą į Afganistaną ir į Kambodiją.

Po smarkių kautynių tarp sovietų ir afganų kariuomenės ir partizanų įsiveržta į partizanų laikytą strateginį slėnį į šiaurės rytus nuo Kabulo. Abi pusės turėjo didelių nuostolių.

Sirijos prezidentas Hafez al-Assad atvyko į Libiją ir sutarė sujungti abi valstybes kovai prieš Izraelį.

Varšuvos pakto valstybių anksčiau užplanuoti karo pratimai vyksta R. Vokietijoje. Juose dalyvauja apie 40,000 karių. Rumunija į juos atsiuntė tik štabo karininkus. Taip pat V. Vokietijoje vyksta ir Nato valstybių karo pratimai.

Irano min. pirmininkas Mohammed Ali Rajai į JAV valst. sekretoriaus Edmund S. Muskei siūlymą pradėti pasitarimus dėl įkaitų išlaisvinimo atakė, kad JAV pirma turinčios apgailauti savo nusikaltimus Iranui.

TALKA DEMONSTRANTAM

Kai savo pašto dėžutę radau JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos prašymą padėti liepos 18 prie sovietų ambasados Washingtone demonstravusiem lietuviams, aš kreipiausi į eilę savo pažįstamų, klausdama, ar ir jie tokį prašymą gavę. Pokalbio metu teko patirti, kad mūsų nukentėję demonstrantai (jų tarpe kun. Kazimieras Pugevičius, Simas Kudirka) nebuvo pakankamai mūsų pačių išreklamuoti. Tas "smulkus incidentas" buvo greitai pamirštas. Tuo tarpu aštuoniolika lietuvių, skatinami idealizmo ir patriotinių jausmų, rizikuodami savo asmeniškai laisve, demonstravo laisvo krašto laisvą sostinę prieš didžiausio pasaulio kalėjimo valdžios ambasadą, kad pareikštų savo pasipiktinimą Afganistano okupacija, Pabaltijo valstybių vergija ir Maskvos olimpiniais žaidimais. Dalis demonstrantų bandė grandinėm prisirakinti prie ambasados vartų. Tai būrelis taikingai nusiteikusių, daugiausia jaunų žmonių, reiškiančių savo nuomonę priimtū JAV būdu, kurį ypatingai savo naudai išnaudojo Amerikos atžvilgiu nedraugiškai nusistatę "svečiai" iranietčiai. Iranietčių demonstracija buvo panaši į riaušes, o jų elgesys rodė panieką šitam kraštui, kurio privilegijomis jie reikalauja naudotis. Iranietčiai buvo suimti, bet netrukus paleisti be kaltinimų. Mūsų lietuvių buvo suimti ir vėliau paleisti. Bet skirtumas yra tas, kad lietuviams teisingumo departamentas kelia bylą...

Savaime suprantama, kad bylos gynimas kainuos gerą sumą pinigų. Bet galima būtų padėti pastangų, kad prie bylos eigos nebūtų prieita, jei visi be išim-

Prancūzijos organai areštavo buv. R. Vokietijos karo aviacijos štabo viršininką gen. Heinz Bernhardt Zorn už šnipinėjimą. Jis buvo sulaikytas su prancūzų tankų ir prieštankinių ginklų brėžiniais.

Lenkijoje iškilo didelė išeikvojimo afera. Dėl to buvo atleistas ir yra tardomas partijos radijo ir televizijos komiteto pirmininkas Maciej Szczepanski. Jis spėjo įsigyti keletą ištaigingų vilų ir vedė išlaidų ir lengvabūdišką gyvenimą.

Lenkijos vyriausybės darbininkams duotiem pažadam įgyvendinti reikės bilijonų dolerių. Sov. S-gos stačiatikių aktyvistas Aleksandr Ogorodnikov Kalininomieste buvo nuteistas 6 m. kalėti sunkaus darbo stovykloje ir 5 m. tremties už "priešsąsietinę" agitaciją.

Vakarų ekspertai teigia, kad Sov. S-gos jėgų derlius nepasieks užplanuotų 235 milijonų tonų.

Madride rugsėjo 9 prasidėjo parengiamoji 35 valstybių konferencija Helsinkio susitarimų vykdymui peržiūrėti. Joje bus kreipiamas dėmesys į atolydžio politiką ir žmogaus teises. JAV rūpi, kad nebūtų nustatyta konferencijos baigimo data.

Lenkijos miestuose vyksta sporadiniai streikai, kad ten būtų greičiau sudarytos nepriklausomos unijos. Vyriausybės nariai savo kalbom stengiasi darbininkus apraminti.

ties rašysim laiškus prezidentui, reikalaujanti tą neteisę atitaisyti ir visus kaltinimus atšaukti.

Tai jau nebe pirmas kartas, kada kreipiamasi į mūsų visuomenę rašyti masiškai laiškus senatoriam, prezidentui ir kitiems įtakingiems asmenim vienu ar kitu reikalu. Gyvenimas parodė, kad esam apsnūdę ir neturim pareigos jausmo, nes mūsų laišku rašymas yra visiškai minimalus. O yra žinoma, kad visi rinkti valdžios pareigūnai, neišskiriant nė paties prezidento, labai skaitosi su laišku rašytojų nuomonėmis. Tom nuomonėm klasifikuoti yra samdomas gausus personalas, kuris laiškus perskaito ir daro reportus laiško adresantui, o šis atitinkamai reagoja.

Šį kartą iniciatyvą į savo rankas pasiėmė JAV Jaunimo Sąjunga, kurios darbus esam pratę vertinti ir iš kurios tikimės pasekėjų vyresniųjų pėdomis, ypač Lietuvos laisvinimo kovoj. Štai po kongresų, šokių švenčių ir vasaros stovyklų jaunimas organizuotai planuoja mūsų demonstrantų gynybą. Todėl dabar yra visų mūsų pareiga ne vien prisidėti pinigine auka, bet taip

Naujas stebuklingas pagijimas Liurde?

Mūsų antraštė dar su klausūku, nes nuostabus pagijimas, apie kurį praneša prancūzų dienraštis Le Figaro, dar nėra galutinai ištyrinėtas. Galutinį sprendimą sužinosim galbūt tik po kelerių metų, kai įvyki kruptiškai ištyrinės tarptautinė gydytojų ir teologų komisija.

Bažnytinė teologų komisija nuostabaus pagijimo atveju studijuoja su nepaprastu griežtumu ir atsargumu. Dėl to per daugiau negu šimtą metų Liurde tikrai stebuklingų pagijimų atveju yra užregistruota tik 64. Žinoma, tuo negalima paneigti stebuklingumo kitų nuostabių pagijimų, kurių čia įvyksta tūkstančiai. Deja, ne visus juos yra įmanoma visu mokslisku griežtumu iširti ir dokumentuoti.

Naujausias spaudos dėmesį atkreipęs atvejis yra 16-kos metų italės mergaitės Delicijos Cirolli nuostabus pagijimas. Ištyrinėjęs visus turimus duomenis, Liurdo medicinos biuras pripažino, kad jis yra "moksliška neišaiškinamas".

Delicijos pagijimas nebuvo staigus. Mergaitė dešinėj kojoj virš kelio turėjo "piktybinį naviką". Mėginimas operuoti nedavė teigiamų rezultatų. Beliko viena išeitis: amputuoti visą dešinę koją. Delicijos tėvai atmetė šią galimybę ir, parsivežę dukrelę namo, beviltiškai laukė jos mirties. Mergaitė neprarado vilties ir savo likimą sudėjo į Dievo Motinos Marijos rankas. Karštai meldėsi ir tikėjo, kad tik stebuklas gali ją išgelbėti.

Su visų gimtojo kaimo gyventojų pagalba Delicija, motinos lydim, 1976 metų rugpjūčio vidury nuvažiavo į Liurdo Dievo Motinos šventovę Prancūzijoje.

pat laiškais prezidentui su aukščiau minėtais reikalavimais. Atminkim, kad kiekvienas mūsų yra balsuotojas, kurio balsas kada nors, gal ir gana greitai, bus reikalingas... Tūkstančiai mūsų laišku negali likti be rezultatų. Tai ne tik parodytų mūsų talką jaunimui, bet ir sutaupytų didelės pinigų sumas, jei laišku išdavoji bylą būtų numarinta. O Jaunimo Sąjungos atstovam siūlau nepasitikėti paštu. Sekmadeniais po pamaldų lietuviškose patalpose, kavinėse ir klubuose reikia turėti savo atstovą, kuris pasisiūlytų rašyti laiškus tiem, kurie pakankamai nepajėgia rašyti anglų kalba. O tiem, kurie patys gali rašyti, toks pavvyzdys būtų gyvas paskatinimas.

Kas neturim 10 minučių laiko laišku parašyti, kuris gal padės nulemti svarbią bylą? Neleiskim lietuviškai sąžinei miegoti, ypač tada, kada mūsų jaunimas tos sąžinės šauksmą girdi.

Laiškus siųsti adresu: President Jimmy Carter, Attn: Dr. Stephen Aiello, The White House, Washington, D.C. 20500.

Rašyti laiškus dar nėra vėlu, nes demonstrantų byla vėl nukelta į spalio 7.

Aurelija Balašaitienė

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvių advokatas. 357 Larkfield Road., East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių paroduotė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidoutes. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvų direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvų direktoriai ir balzmuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurio miesto daly.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėles įv. kalbomis, radijo, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojates ir firmų autentiškų katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Residencinės ir Komerinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
FLORIDA REAL ESTATE **Angelė E. Karnienė**
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, FL 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1980 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. 4-5 val. popiet WEVD 1330 AM kil, ir 7-8 val. vak. 97.9 FM. Dr. J.J. Stukas, Dir. Naujas adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. 201 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
68-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MUSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office.
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ZINIAS • Pre numerata metam \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuostata • Pavarde pasirasyti straipsniai nebutina isreiskia redakcijos nuomone • Uz skelbimu turinj ir kalba redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Visi į demonstracijas

Kai buvo rengiamos lapkričio 13 demonstracijos 1965 metais, jom vadovavo jaunimas. Buvo išjudinti visi miestai, visos kolonijos. Suvažiavo autobusais iš tolimiausių kolonijų. Tai parodė, kokia gausi yra lietuviškoji bendruomenė Amerikoje, kokia organizuota, solidari, kai iškyla reikalas.

Šią vasarą jaunimas irgi pasirodė trijose vietose: Philadelphijoje, Washingtone, San Francisco. Jie surengė demonstracijas, kurios atkreipė visos Amerikos dėmesį. Visur buvo parbrėžta, kodėl jie demonstruoja, ko jie siekia. Buvo paminėta Lietuvos 40 metų okupacija, buvo protestuota prieš ją, protestuota prieš žmogaus teisių laužymą, reikalaujama laisvės ir kitiem pavergtiem kraštam.

Dabar rengiamos jungtinės demonstracijos. Visi kviečiami ateiti į demonstruoti rugsėjo 27, šeštadienį, 12 val. vidurdienį prie Jungtinių Tautų, Dag Hammarskjöld Plaza, 47 Street ir 1 Ave. Šitoje aikštėje dažnai vyksta demonstracijos. Čia demonstravo ir lietuviai ne kartą.

Demonstracijų tikslas paminėti Lietuvos, Latvijos, Estijos 40 metų okupaciją. Pačios demonstracijos pavadintos — Pabaltiečių Laisvės Žygis.

Tų kraštų jaunimo atstovai įeina į jungtinį komitetą. Inicijatyva kilo iš Batuno.

Komitetas ir kviečia dalyvauti šiose demonstracijose. Esame ne kartą dalyvavę ir net gal pavarę nuo demonstravimo. Norime gal net numoti ranka ir pasakyti — gana, juk tai nieko nereiškia. Ką laimėjome per tuos 40 metų demonstruodami?

Yra ir taip galvojančių. Bet — tik pagalvokime, jei nebūtume demonstravę, kas tada būtų buvę — kokia sunki sprespauda būtų surakinusi kraštą.

Pagalvokime, jei patys būtume ištrėmėme ar gyventume okupuotame krašte, juk norėtume, kad būtume neužmiršti, o prisi-

minti. Jei nedemonstruosime, tai juos užmiršime, paliksime tamoje ir pražūčiai. Jie patys negali šaukti ir demonstruoti, tai turime jiems padėti. Už juos šaukti, už juos kalbėti, kad išgirstų pasaulio sąžinė. Tik nuolat ir nuolat šaukdami palaikome reikalus gyvus, primename pasauliui padarytas skriaudas, ne teisybes.

Kas būtų buvę, jei nebūtume demonstravę gatvėse, aikštėse, salėse, jei nebūtume siuntę rezoliucijų. Šiandien tikrai būtų pripažinta Lietuvos okupacija ir Lietuva būtų kalte įkalta į Sovietų Sąjungą. O dabar demonstruodami išlaikėm Lietuvos bylą gyvą, net ir politikam buvo nepatogu užsimerkiti prieš Lietuvą ir pripažinti jos inkorporavimą. Bijoję dar didesnių demonstracijų.

Simo Kudirkos atveju vyko pačios spontaniškiausios demonstracijos ir jos davė savo vaisių — jos išjudino visą kraštą, apjungė ne tik lietuvius, bet ir daugelį kitų, kurie pasipiktino drąsaus jūrininko išdavimu. Ir jei nebūtų demonstravę, niekas nebūtų susijaudinęs dėl Simo Kudirkos likimo, būtų jis taip ir likęs sovietiniuose kalėjimuose, gal net ir žuves.

Demonstracijos labai blogai veikia patį okupantą. Jis nuolat skelbia, kad ten tikras rojus, kad ten gera gyventi, kad tie kraštai patys savo noru prisijungė ir dabar nepaprastai džiaugiasi, kai juos valdo kieta komunistinė diktatūra, suvaržiusi žmogaus laisvę, atėmusi nuosavybę, persekiojanti žmones dėl jų religinių įsitikinimų. Okupantas jaudinasi ir širšta, nes tie balsai ir jam primena jo baisius darbus.

Tad visi į laisvės žygi, į demonstracijas. Visi įsijunkime. Nepalikime namuos. Parodykim miestui ir visam pasauliui, kokia mum brangi pavergtų kraštų laisvė.

2

Kryžiuočiai ne tik puolė Kęstutis žemes, bet ir pasistengė jį sukirti su Jogaila. Kęstutis pažįstamas Osterodės komturas Kuno von Lybenšteinas 1381 m. rugpjūčio mėnesį jam pranešė apie Jogailos slapčią sutartį su Vokiečių ordinu. Nors Vytautas atkalbėjo tėvą, sakydamas, kad tai kryžiuočių sugalvota provokacija, Kęstutis nutarė nubausti Jogailą. Nusiuontęs Vytautą Gardinan, pats surinko kariuomenę neva žygiui į Prūsus, pasuko į Vilnių ir jį užėmė, suėmė Jogailą ir jo šeimą. Tada, archyve atradęs abi slapčiąs sutartis su kryžiuočiais, pašalino Jogailą nuo didžiojo Lietuvos kunigaikščio sosto ir, Vytautui užtarus, pavedęs jam valdyti Krėvos ir Vitebsko kunigaikštijas, pats pasiskelbė didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu.

Po šio perversmo Lietuvoje kurį laiką buvo ramu. Visa kariuomenė perėjo Kęstutis pusėn. Tada jis, nustatęs sienas su Maskva, 1382 m. sausio mėnesį atliko žygi į Varmę-Prūsijoje, o pavasarį apgulė Vokiečių ordino pilį, pastatytą Jurbarke, kurios nepaėmė, nes išgirdo, kad Jogailos brolis Kaributas Dimitras, Naugardo Sieversko kunigaikštis, atsisakė jo klausyti. Todėl, palikęs Vytautą Lietuvoje, pats išvyko sudrausti nepaklusnaus Kaributo. Tuo tarpu, Vytautui išvykus į Trakus, Vilniuje Jogailos šalininkai, vokiečiai pirkliai, vadovaujant Rygos pirkliui Hanului, 1383 m. birželio 12 d. išmušė sargybas ir užėmė pilį, o Jogaila, atvykęs su kariuomene, užėmė Vilnių. Greičiausiai prieš Kęstutį ir Vytautą abu broliai, Kaributas ir Jogaila, veikė sutar-

VYTAUTO DIDŽIOJO KOVOS DĖL TĒVIŠKĒS IR PASTANGOS TAPTI LIETUVOS KARALIUMI 550 metų nuo Vytauto D. mirties

VIKTORAS GIDŽIŪNAS, OFM

tinai, kad, Kęstutis išvykus malšinti sukilusio Kaributo, Jogaila turėtų laisvas rankas užimti Vilnių.

Apie tai patyręs Vytautas atvyko su Trakų įgula, bet Vilniaus atgauti nepajėgė, nors kovoje krito apie 1000 karių. Tada jis pasitraukė į Trakus, bet, išgirdęs, kad Jogaila su kariuomene traukia Trakų link, o Skirgaila atvyksta su Livonijos kalavijuočiais, palikęs įgula, pasitraukė į Gardiną organizuoti jėgų naujam karui. Prie Trakų atvyko ir Prūsijos Vokiečių ordino kariuomenė. Čia Jogaila, motinai Julijonai ir broliams dalyvaujant, liepos 6 d. sudarė naują sutartį. Tuo tarpu Švitrigaila užėmė Trakus.

Tada Kęstutis, suorganizavęs Žemaičiuose 9000 vyrų, su jais atvyko prie Trakų, kur jau rado atvykusį ir Vytautą. Jogaila, matyt, bijodamas pralaimėti, sugalvojo klasta suimti Kęstutį ir Vytautą. Jis atsiuntė į Kęstutis stovyklą pasiuntinius, kurie pranešė, kad Jogaila nori taikos, ir pateikė derybų sąlygas, pagal kurias būtų atstatyta senoji padėtis: Kęstutis pasilikytų didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, o Jogaila grįžtų į savo žemes. Kęstutis, Vytauto skatinamas, pasiryžo tartis, bet, vos tik jis su sūnumis Vytautu ir Tautvilu atvyko į Jogailos stovyklą, tuoj buvo visi suimti ir Skirgailos nu-

gabenti į Krėvos pilies kalėjimą, kur Kęstutis po 4 dienų buvo atrastas negyvas. Vytauto taip pat laukė neiškus likimas, bet jis, žmonai padedant, pabėgo iš kalėjimo, tuo sugriaudamas visus Jogailos ir jo brolių laimėjimo planus.

3. Pirmasis Vytauto pabėgimas pas Vokiečių ordiną

Vytautui, dabar likusiam be nieko, reikėjo atgauti Jogailos užgrobtą tėviškę — Trakų kunigaikštiją, ilgą vidurinės Lietuvos plotą nuo Livonijos iki Gardiną, Gardiną ir žemes tarp Jasioldos ir Pripetės pelkių iki Alšėnų ir Mozūrijos ir — Žemaičius. Tam jis galėjo ieškoti pagalbos tik už Lietuvos ribų. Pradžioje jis prieglaudą rado pas savo svainį Jonušą, Mozūrijos kunigaikštį, bet tas nenorėjo jam padėti, dėl to Vytautas nutarė ieškoti pagalbos pas Vokiečių ordiną, su kuriuo Jogaila buvo sąjungoje. Tai buvo labai rizikinga, nes ordinas galėjo jį atiduoti Jogailai, tačiau ordino politikai atrodė naudinga Vytautą priimti, dėl to jį priėmė ir pažadėjo jam pagalbą.

Vytautui dar esant kalėjime, Jogaila su Vokiečių ordinu per delegatus 1382 spalio 31 ir lapkričio 1 Dubysos žiočių saloje buvo padaręs tris sutartis: pirmoje jis pasižadėjo per 4 metus su Prūsijos ir Livonijos ordinais laikytis taikos; antroje — per 4 metus su savo pavaldiniais apsikrikštyti; trečioje užrašė Vokiečių ordinui Žemaičius iki Dubysos. Bet kai 1383 vasarą reikėjo sutartis ratifikuoti, tai Jogaila nenorėjo susitikti su Vokiečių ordino magistru.

Tada Vokiečių ordinas pradėjo ruoštis karui ir labiau ėmė remti Vytautą, kuris tuo metu buvo laimėjęs Žemaičių palankumą. Kai buvo išsiuosta žygiui į Lietuvą prieš Jogailą, Vytautas jau vedėsi 3000 žemaičių. Atvykus prie Trakų Vokiečių ordino ir Vytauto kariuomenei, Trakų įgula tuoj pasidavė Vytautui, bet Vilnius atlaikė 40 dienų apgulimą, dėl to 1383 m. kova baigėsi be laimėjimų. Grįžtant iš šio žygio, Vytautas Tapiau miestelyje, Prūsijoje, spalio 21 buvo pakrikštytas Vyngando vardu. Tada Vokiečių ordinas pavedė jam valdyti Naujojo Marienburgo pilį prie Dubysos žiočių. Apie tai patyrė, čia rinkosi Jogailos per-

sekiojami Vytauto giminės, draugai ir žemaičiai, pasiryžę kovoti prieš Jogailą ir Skirgailą.

Kai Vokiečių ordino magistras Zollneris raštiškai pažadėjo Vytautui padėti atgauti tėviškę, tai Vytautas buvo priverstas 1384 sausio 21 Karaliaučiuje užrašyti ordinui Žemaičius iki Nevėžio ir ruožą palei Nemuną, kad Kaunas ir Rumšiškės tektų ordinui, o atgavus Trakus ir Gardiną, jis juos turėtų valdyti kaip ordino vasalas. Kai Vytautas padarė šiuos užrašus, tai ordinas pilnai juo pasitikėjo. Tuo metu buvo padarytas žygis į Ukmergės sritį, kur Jogailos ir Skirgailos kariuomenės gavo stiprų, bene lemiamą, smūgį. Tada Vokiečių ordinas, kartu su Vytautu, pastatė labai stiprią Kauno pilį, pavadintą Naujuoju Kvedzinu. Ją valdyti taip pat pavedė Vytautui, kuris 1384 birželio 14 pakartojo ir dar praplėtė savo pažadus ordinui, nors jau slapta tarėsi su Jogaila dėl grįžimo į Lietuvą.

4. Vytautas Jogailos tarnyboje ir nauja nesantaika

Kai Jogailai lenkai pasiūlė Lenkijos sostą ir Jadvygos ranką, tai jis, norėdamas atsistiebi sostą ir vesti Jadvygą, turėjo susitaikyti su Vytautu, kuris galėjo jo sumanymą sutrukdyti. Tada jis 1384 pavasarį per savo pasiuntinius ragino Vytautą grįžti, žadėdamas jam grąžinti Trakus su visa tėviške ir dar pridėti Palenkę su Lucku. Vytautas, patikėdamas Jogailos pažadais, savo šalininkų raginamas, pasiryžo grįžti. 1384 liepos 9, sudeginęs jam pavestą valdyti Marienburgo, Jorgenbergo ir Naujojo Bajerbergo pilies prie Nemūno, grįžo į Lietuvą. Taip jis, taikydamiis su Jogaila, Nemuno krantus apvalė nuo Vokiečių ordino pilių. Paliko tik Marienverderio pilis prie Kauno, kurią jis jau kartu su Jogaila, po 6 savaitių apgulimo lapkričio 4 sugriovė. Vytautui grįžus, Jogaila jam atidavė valdyti Gardiną, Volkovisko, Brastos, Drohičino, Mielniko, Bielsko, Suraziaus ir Kamiencos žemes, be Trakų, kuriuos valdė Jogailos brolis Skirgaila. Gaudamas šias žemes, Vytautas turėjo pripažinti savo priklausomybę nuo Jogailos. Tada jam teko tenkintis, bent tuo tarpu, esama padėtimi. Jis tikėjosi pagerinti savo padėtį, Jogailai perėmus Lenkijos karūną.

(Bus daugiau)

Respublikonų konvencijoje Detroite respublikonų kandidato Ronald Reagan dukra — Maureen Reagan kalbasi su lietuvaite korespondente Jūrate Kazickaitė. Nuotr. Joño Urbono

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĒ

KELIONĒS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Rubšys,
Manhattan College

35

Atrodo, lyg miestas be praeities. Nesinori tikėti, kad esi virš vienos Artimųjų Rytų valstybių sostinės. Rodos, kad apačioje yra Californijos Los Angeles su Western ir Vermont gatvėmis. O automobilių gausa gatvėse! Teheranui trūksta didžiųjų vieškelių.

Teherano orauostyje

Nusileidžiame atokiau nuo orauosčio pastatų. Iš lėktuvus persodina į ilgą, lanksčių viduriu, autobusą. Orauostis tarnauja ne tik civiliniams, bet ir kariniams poreikiams. Lėktuvai su įvairių valstybių ženklais ir spalvomis tupi eilėse ir yra ruošiami skridimui: Lufthansa, Pan Am, Aeroflot, Sabena, Alitalia...

Pasų tikrinimui bent penkios būdelės su pasienio policijos tarnautoju. Pasą tikrina tik vienas tarnautojas. Iš padilbų nežiūri. Pavarto savo abėcėlinį "nepageidaujamų" svečių vardyną, deda antspaudą ant paso ir, jį grąžindamas, sako "merci".

Keleivių eilės trumpėja labai greitai. Eilėje stovi jauna motina su kūdikiu ant rankų. Policininkas ją nuveda prie pasų tikrinimo būdelės be eilės. Ana, senukas sijonuotas arabas iš Bagdado su keletu gabalų mantos. Policininkas ir jį nuveda be eilės prie pasų tikrinimo tarnautojo.

Muitinėje lagamino atidaryti nė vienam iš mūsų nereikia. Tik paklausia, ką turi apmuitinti. Viens, du... ir esame Irane. Smagu!

Iranas nėra arabiškas kraštas. Irane tik rašoma arabiškai; kalbama persiškai.

Rebeka su autobusu

Bagdade turėjome didelį rūpestį. Mat, užgaisė ilgiau negu buvo planuota, baiminomės, kad visi mūsų planai Irane nueis vėnais. Tik pasiuntėme savo kelionių biurui telegramą, kad atvažiuojame su pasivėlinimu. Ir dabar baiminamės...

Tarp muitinės ir laukiamojo

orauostyje aukštos sienos ligi lubų nėra. Poros metrų sienelė teskiria laukiančiuosius nuo atvykstančiųjų. Koks džiaugsmas matyti iškeltą įrašą: "Archaeological Survey '76". Nematau nei rankų, nei asmens. Matau tik įrašą. Esame laukiami! Telegrama iš Bagdado nepasiklydo.

Skubame prie nematomų rankų — asmens, kuris laiko įrašą. Dėkinga širdimi ir pakilusia nuotaika apspintame viduramėje moterį su plačia šypsena. "I am Near East Tours", ji sako. Ir, perduodama įrašą pirmajam iš mūsų, tiesia ranką su "My name is Rebekah". "Welcome! Bienvenu!"

Rebeka teiraujasi apie kelionę. Pastebi, kad esame dulkini ir barzdoti. Juokaujame apie Hatra, Mosul, Dur Kurigalzu...

Kyliarsčio įrašas prie Hamadan Irane. Nuotr. A. Rubšio

Šypsosi, sakydama "Irane atsi-gausite..." "Ar jau visi?" klausia. "Tik 22? Kur dar vienas?" Rebeka yra labai pastabi ir kruopščiai pasiruošusi būti mūsų gide.

Lauke karšta. Sausas vidurvasario karštis. Prie orauosčio mūsų laukia autobusas. Patogus ir vėsinamas.

Iranas remiasi Vakaraais

Gatvė iš orauosčio į miestą yra Dwight D. Eisenhower bulvaras. Pirmoji gatvių sankryža veda į Elizabeth II bulvarą. Iš gatvių vardų matai, kad Irakas remiasi Rytai, o Iranas — Vakaraais.

Gatvių sankryža turi persišką vardą: Sacyhad — Šacho paminklas. Persijos sostas yra 2,500 metų senumo. Dinastijos keitė-

si, bet sostas liko tas pat. Paminklo vardas iškilus: Arya Mehr — Arijų saulė. Jį pastatė dabartinis šachas Muhammad Reza 1971 metais, 2,500 metų sukaktį minėdamas. Nūdien Arya Mehr paminklas yra Teherano Eifelis. Tačiau jis tėra tik 45 metrų aukščio (Eifelis — 400 m). Neatrodė, kad jis būtų žmonių lankomas. Tik automobilių upė teka abiem kryptim pro paminklo šalį.

Ir viešbutis, kuriame sustojame, turi vakarietišką Elizabeth II vardą. Vieta patraukli. Kitoje gatvės pusėje milžininkas imperatorės Farah parkas, o pašonėje Teherano universitetas.

Esame laukiami ir viešbutyje.

Rebeka leidžia tik nusiprausti

Viešnage Irane jau suplanuota. Likęs priešpiečio laikas skiriamas pokalbiui apie Iraną, popietė laisva, rytoj — priešpiet į muziejų, o popiet skrendame į Isfahan. "Tai tik gera pradžia", sako Rebeka. "Pagal sutartį, parodysimė ne tik Irano praeitį, bet ir dabartį. Širaz, Abadan, Ahwaz pasieksime lėktuvu, o Šuša, Kermanšah, Hamadan, Qazvin, Rašt, Bandar-e-Pahlavi, Čalous — autobusu", ji tęsia. Skubomis pieštuku žymiu vietas žemėlapyje. Bandar-e-Pahlavi ir Čalous yra Kaspijos pajūryje, o Širaz — pietuose, netoli Persijos įlankos.

"Pokalbis apie Iraną po pusės valandos", reikšmingai primena Rebeka.

Pokalbis apie Iraną: Arijų šalis

Pokalbis vyksta baro kampe. Rebeka pataria nesivaržyti ir naudotis baro paslauga. Arbata ir čia yra tautinis gėrimas. Be to, yra apstu alaus, sunkų, kavos... Pokalbis žada būti jauskus.

Nustembu, kad Iranas — Kilniųjų valstybė — nėra vientautė šalis. Apie azerbaidžanus, kurdus ir turkomanus buvau kadaise girdėjęs geografijos pamokose. Dabar sužinau, kad Irane yra ir baktijarų, ir lūrų, ir arabų, ir kaškų, ir balučų. Rebeka sako, kad tik 65% Irano gyventojų yra persai. Mane labiausiai patraukia dvi mažumos — afšarai ir šasavanai. Jie tebėra klajokliai. Vasarą jie savo kaimenes gano Elburso šlaituose, o žiemą praleidžia plokščiaikalnyje prie Širaz.

Rebeka primena, kad Iranas yra konstitucinė monarchija. Šah — šachas, geriau pasakius, Šahanšah — šachų šachas yra karalių karalius ir Aryamehr — Arijų saulė. Ir dabartinės Pahlavi dinastijos šachas savo sostą sieja su Kiru Didžiuoju, VI prieš-kristinio amžiaus achemenidų valdovu.

(Bus daugiau)

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

19

Pasiteiravom ir apie restoraną. Mum buvo nurodytas restoranas toje pačioje gatvėje už kampo. Apšviesta "Otello" iškaba, užuolaidomis užtraukti langai ir jauki aplinka mudu nuviliojo į vieną iš geriausių Florencijos restoranų, kaip tai patyrėm ir iš kitų turistų, ir iš savo patirties. Restoraną susidarė iš keleto nesimetryingų kambarių. Paslaugos restoraną šeiminkas, gestikuliuodamas rankomis, plačiai šypsodamasis pro savo išdailintus, bet ilgokus ūsus, mudu vedė net per tris patalpas ir pagaliau pasodino prie sienos jaukiame kampe. Patalpoj buvo vazona su gelėmis, ant sienų daugybė paveikslų. Baltos staltiesės, įmantrus stalo padengimas, žvilgantys indai ir stiklai rodė restoraną aukštą kokybę.

Prie mūsų prisistatė kelneris su juoda uniforma, po pažastim pakišęs milžinišką baltą servetėlę ir aksomo viršeliais valgių bei vyno sąrašus. Jis bandė kalbėti angliškai, bet aš nutariau sutelkti visų savo kalbų žinojimą ir gerai pastudijuoti valgius. Savo dideliu nustebimui, įsitikinau, kad valgių sąrašas man suprantamas...

Mano bičiulis panoro atšvęsti mudviejų atvykimą į Medičių sostinę savo mėgstamu amerikietišku "Manhattan" kokteiliu. Deja, mūsų aiškinimai nieko nepadėjo. Man staiga kilo šviesi mintis. "Ar jūs turit saldaus (dolce) vermuto ir whisky Americano con glacco?" Kelneris nusišypsojo ir po keleto minučių prisistatė su užsakytais gerimais. Bet jo smalsumas jam neleidė mūsų išleisti iš akių. Tuo tarpu mano bičiulis, panaudodamas didesnį vermuto stiklą, perpylė degtinę su ledu, šaukšteliu viską gerai sumaisė ir padalino į dvi dalis. Gerimas buvo labai skanus, ir, jei ne vyšnelės trukumas, jo neatskirtum nuo amerikietiško Manhattan... Vėliau prisistatė vyriausias kel-

neris, kuriam turėjom šį mišinį paaiškinti...

Neprisimenu, kokia buvo vakarienė, tik žinau, kad desertui valgiau saldžias, milžiniškas raudonas avietes su grietinėle ir cukrum, o specialus salotų kelneris, privežęs vežimėlį su pomidorais, agurkais, matytomis ir nematytomis daržovėmis, dainuodamas ir juokaudamas, pagal mūsų nurodymus piauštė agurką riekelėmis milžinišku, kinžalą primenančiu peiliu, užbarstydamas pipirų iš plono, kelių pėdų aukštumo pipirų malūnelio. Visas tas salotų prirengimas buvo kaip koks spektaklis.

Nutarėm dar ir kitą kartą sugrįžti į Otello, nebent kur nors kitur kitas panašus restoranas mudu suviliotų.

Pirmadienis, liepos 16

Rytą po pusryčių sėdom į patogų, vėsinamą turistinį autobusą su puikiai keturiomis kalbomis kalbančiu gidu, jaunu Florencijos senjojo universiteto studentu. Florencija, savo skambų vardą (Firenze) paveldėjusi iš senjojo herbo, reiškia lelijos gėlę; šiuo metu turi daugiau kaip pusę milijono gyventojų. Ji yra abipus Arno upės krantų, apsupta Tuskanijos Alpių ir Chianti aukštumų. Tose aukštumose yra milžiniški vynuogynai, kuriuose auginamos vynuogės garsiam to paties vardo vynui. Arno upės slėnio civilizacijos pradmenys siekia Villa Nova periodą geležies amžių. Jame daugelį šimtmečių viešpatavo etruskai, kol pagaliau atsikėlė romėnai, tą vietovę pavadinę iškilmingu Florentia vardu. Šimtmečių laikotarpį Florencija išgyveno audringą istoriją, vėliau tapdama renesanso laikotarpio žydėjimo centru, 11 šimtmečių pastatyta nuostabus grožio Šv. Jono krikščionys laikotarpio imperatorių architektūros paminklu.

Šiuo metu Florencija yra ne vien pramonės ir prekybos cent-

ras, bet ir didelio kultūrinio gyvenimo židinys, jei jau neminėti neįkainojamą istorinio ir meninių paminklų lobio. Universitetas, Cherubini konservatorija, muzikos festivaliai sutraukia meno ir kultūros mylėtojus ir milijonus turistų. 1966 lapkričio mėnesį šimtmečiais ramiai bangavusi Arno upė išsiliejo iš savo krantų, persisotinusi Alpių šaltiniais, vietomis pakildama virš penkerių metrų, ir užpylė per keleto valandų visą miestą, paskandindama ir papludama daugybę gyvenamųjų pastatų ir krautuvų, su savo gaivalinga srove nusinešdama ir visą juose buvusį turtą. Tačiau dabar to potvynio nėra likę nė pėdsakų, jei jo neprimintų vietomis paminklinės lentos ir, deja, nepataisomai apgadintos kai kurių senovinių galerijų grindys ir kai kurių bažnyčių meno paminklai.

Keliamoms siauromis Florencijos gatvėmis, retkarčiais atsiradami kvadratinuose skveruose, kurių šonuose visada stovėjo kokia nors garsi bažnyčia, o vidury — nuostabaus grožio fontanai. Sustojom Piazza del Duomo, pačiame miesto centre, prie garsiosios Šv. Jono krikščionys. Tai taisyklingai astuoniakampis pastatas su trejomis neįkainojamos vertės durimis. Seniausios durys buvo išpauštos 14 šimtmečio pradžioje. Jos susideda iš 28 atskirų dalių, vaizduojančių šv. Jono gyvenimą ir dorybių alegorijas. Rytinės pusės duris Michelangelo pavadino Rojas Durimis, kuriom išpauštyti reikėjo 27 metų ir kuriose vaizduojamas Naujasis Testamentas ir dešimty pavieklų dalis Senojo Testamento, pradedant Adomo ir Ievos sutvėrimu.

Tom durim išstudijuoti ir pajėgti įvertinti jų grožį reikėtų ištisios dienos, bet man pakako ir valandos, kad būčiau nepamirštamai pagauta Ghiberti, Donatello, Gozzoli talentų ir beveik antžmogiškos išvermės. Krikščionys vidų randam tą pačią tobulą simetriją tiek dekoratyviniame išdėstyme, tiek dvispalvio marmuro papuošime. Gana didelio diametro kupolas yra išdėliotas penkių skirtingų stilių

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJ

Laisvės radijo Baltijos skyrius pasilieka Muenchene. Specialus prezidento patarėjas etniniam reikalui dr. Stephen R. Aiello painformavo JAV LB krašto valdybą, kad Radio Liberty Baltijos skyrius paliekamas ir toliau Muenchene, nežiūrint to, kad skyriaus perkėlimas į Ameriką sutaupyty pinigų.

Apeliaciniame teisme laimėjo JAV Lietuvos Bendruomenė. Advokatas Voldemaras Bylaitis painformavo JAV LB krašto valdybą, kad reorganizuotos Bendruomenės apeliacija buvo atmesta ir byla grąžinta į Circuit Court, kur ji bus nagrinėjama ir sprendžiama.

Rugsėjo mėnuo — Lietuvos Bendruomenės mėnuo. Jis yra skirtas švietimo reikalui. Visos apylinkės paragintos organizuoti Tautos šventės minėjimus, vykdyti mokinių telkimo vaju, kad šiais mokslo metais mokinių skaičius būtų padidintas bent 10 procentų, ir rinkti aukas švietimo reikalui.

JAV Lietuvos Bendruomenės tarybos suvažiavimas įvyks spalio 25 ir 26 Chicagoj, Sheraton Midway Inn viešbuty. Suvažiavimą šaukia JAV LB tarybos prezidiumas, kuriam pirmininkauja inž. Vytautas Izbičkas, gyv. Bostone. Suvažiavimą globoja LB Vidurio Vakarų apygarda, kuriai pirmininkauja Kazys Laukaitis.

Dr. Petras Kisielius yra JAV LB krašto valdybos paskirtas atstovauti JAV Lietuvos Bendruomenei Čiurlionio galerijos, kuri yra Jaunimo Centre, globos komitete. JAV LB krašto valdyba

ir turinio mozaika. Čia angelai, šventieji, Senojo ir Naujojo Įstatymo vaizdai rodo tą patį grožį ir kruopštumą, kuriuo pasižymėjo visi renesanso menininkai. Čia matomas beveik groteskiškas pragaro atvaizdavimas — Kristus Feisėjo vaidmeny. Pašonėse stebim Donatello Marijos Magdalėnos medžio skulptūra, Krikščionys statulą ir Jono XIII kapą.

(Bus daugiau)

NAUJA LIETUVIŠKA OPERA — ČIČINSKAS

Gyvastingasis DAINAVOS ansamblis, šiais metais švenčias 35 metų veiklos sukaktį, stato lietuvišką naują operą "Čičinską". Šiai operai libretą parašė rašytojas Anatolijus Kairys pagal žinomą ir populiarią to vardo legendą. Librete palikti pagrindiniai elementai, kurie kartojasi ir kituose Čičinsko vardo veikaluose bei poemose. Veiksmas vyksta vienos paros bėgyje. Vidumaktyje, gaidžiam pragydu, išskyla prieš 100 metų nuskendęs dvaras ir atgyja gyvenimas. Po 24 val., gaidžiam užgiedojus, su perkūno trenksmu, dvaras nuskęsta ir vėl prasideda kasdieninis gyvenimas. Čičinskas nėra tik žmogus, bet blogis, kuris gyvenime nėra sunaikinamas.

Apie Čičinsko legendą yra parašyta keletas veikalų ir poemų, bet muzikos iki šiol nebuvo sukurta. Muzikas Aloyzas Jurgutis ryžosi šiai poemai sukurti muziką ir išvesti į sceną.

Bendradarbiaujant libretistui A. Kairiui, režisieriui P. Maželiui ir kompozitoriui A. Jurgutiui, pavyko išspręsti ir suderinti charakterius, muziką, judesius, mintį, scenovaizdį, drabužius ir kitus dalykus, reikalingus vientisam veikalui.

Režisierius Maželis džiaugėsi nuoširdžiu visų bendradarbiavimu ir tiki, kad ši naujoji lietuviška opera patiks žiūrovams ir bus šiltai sutikta. Režisieriaus darbas sunkus ir nedėkingas, bet, visiem sutariant, pavyksta visas kliūtis nugalėti. Režisieriaus padėjėja yra Vanda Aleknienė.

Čičinsko operoje yra daug vietos choram ir baletui. Orkestrą sudaro Lyric operos 24 profesionalai muzikantai. Puošnius ir įdomius rūbus suprojektavo Monika Kripiuskienė ir, padedant Mėtai Gabalienei, jie bus pagaminti. Dekoracijas daro dailininkas Jurgis Daugvila. Akompa-

Dainavos ansamblio stamos operos kūrėjai iš k. libreto autorius A. Kairys, režisierius P. Maželis, drabužių projektuotoja M. Kripiuskienė, kompozitorius A. Jurgutis (kalba) ir dailininkė V. Aleknienė. Nuotr. V. Jasinevičius

natorė — Živilė Modestienė, chormeisterė — Rasa Šoliūnaitė, apšvietimas — Česlovas Rukuižas.

Veikėjai solistai — Rimas Strimaitis, Margarita Momkienė, Roma Mastienė, Audronė Gaižtūnienė, Valentinas Liorentas, Vytautas Paulionis, Vytas Radys, Nela Paulauskaitė, Julita Šermukšnytė-Burgess, Julius Savrimas, Bronius Jančys.

Čičinsko operos spektakliai įvyks lapkričio 8 ir 9 Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, Chicagoje. Bilietai gaunami Vaznelio prekyboje. Visa visuomenė kviečiama bilietus įsigyti iš anksto ir dalyvauti šios operos spektakliuose.

Visi didesnieji renginiai reikalingi plačiosios visuomenės paramos. Dainavos ansamblio valdyba prašo lietuviškąją visuomenę savo auka prisidėti prie šios operos pastatymo išlaidų sumažinimo. Išlaidos siekia 36,000 dol., tačiau iš parduotų bilietų

yra giliai dėkinga Jonui Jasaičiui, kuris ilgą laiką atstovavo JAV LB tame komitete. Netrukus senjojo ir naujojo globos komiteto nariai susirinks pareigų perduoti ir perimti.

Nauji JAV LB krašto valdybos nariai. JAV LB švietimo tarybos pirmininkui Jonui Kavaliūnui išvykus į Vokietiją direktoriauti Vasario 16 gimnazijai, Violetai Abariūtei pasitraukus dėl darbo senatoriaus Donald W. Riegel įstaigoj ir Irenai Dainorienei pasitraukus dėl sveikatos, JAV LB krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus pristatė JAV LB tarybai patvirtinti šiuos kandidatus į JAV LB krašto valdybą: dabartinį JAV LB švietimo tarybos sekretorių Juozą Plačą JAV LB švietimo tarybos pirmininko pareigom, jauną delegatą respublikonų konvencijoj Saulių Anužį vicepirmininku specialieim reikalui ir jauną visuomenininkę Audronę Kasputytę sekretorės anglų kalba pareigom. JAV LB tarybos prezidiumas praves korespondencinį balsavimą tų naujų narių patvirtinimui.

Keturi lietuviai yra įtraukti į The National Center for Urban Ethnic Affairs tarybą, kuri veikia prie Baltųjų Rūmų. Iš viso taryboj yra 26 asmenys. Lietuven atstovauja Galina Sužiedėlienė, dr. Regina Kulienė, Eva Migonis ir Violeta Kuncaitis. Tai daugiausia JAV LB krašto valdybos vicepirmininko dr. Antano Butkaus vadovaujamos socialinių reikalų komisijos pastangų rezultatas.

51,500 dol. su viršum JAV LB apylinkės šiais metais surinko Vasario 16 progą. Vadovaujantis aukotojo laisvo apsisprendimo principu, tos pačios apylinkės šiais metais rinko aukas Vlikui

NACIŲ IR KOMUNISTŲ GENOCIDAS

Apie nacių genocidą (holocaust) yra jau parašyta ir išleista šimtai knygų laisvojo pasaulio kalbomis ir tam reikalui skirta išstai eilė žurnalų numerių. Šiomis dienomis pasirodęs amerikiečių mokslinio pobūdžio žurnalas — The Annals — vasaros numeris (July 1980) išstai skiriamas nacių genocidui (Reflections on the Holocaust). Tai yra rimto mokslinio pobūdžio žurnalas, ir daugiau kaip 20 straipsnių skiriama nagrinėti minėtam klausimui. Tai nėra menkas leidinėlis. Šis žurnalo numeris turi 316 puslapių. Žurnalas yra leidžiamas rimtos organizacijos — The American Academy of Political and Social Science.

Visi minėtu klausimu straipsniai nėra propagandiniai, o parašyti kolegijų ir universitetų profesorių. Straipsniuose į nacių genocidą yra pažiūrima iš visų pusių. Jokių priekaištų nei minėtam žurnalui, nei straipsnių autoriams negalima padaryti. Skaitant tuos straipsnius, susidaro įspūdis, kad tik naciai tėra vykdė genocidą. Apie komunistų vykdomą genocidą bolševikų pavergtuose kraštuose Europoj, Azijoj, pačioj Sovietų Sąjungoj ir Raudonojoj Kinijoj nėra beveik nė vieno žodžio. Nėra tikslų duomenų, kiek naciai išžudė ir nukankino žmonių savo siautėjimo laikais Europoj. Spėjama ir grubiai skaičiuojama, kad nuo nacių rankų žuvo apie 5-6 milijonai žydų ir apie 5-6 milijonai kitų tautybių žmonių.

Komunistų genocidas yra vykdomas ir vyksta iki šiandien jų vergijoj esančiuose kraštuose nuo 1917 metų. Niekas nėra suskaičiavęs ir turbūt niekada nesuskaičiuos komunistų aukų Europoj, Azijoj, o paskutiniaisiais metais Afrikoj ir JAV pašonėj — Kuboj, taip pat centrinės ir pietų Amerikos kai kuriuose kraštuose. Spėjama ir grubiai skaičiuojama, kad nuo komunistų rankų yra žuvę kalėjimuose, vergų stovyklose ir tiesiog sušaudyta apie 150,000,000 žmonių nuo 1917 metų. Svarbiausias

A. Juodvalkis

Ateitį visada geriau sutikti su nepasitikėjimu, geriau laukti čerpės nuo stogo, negu kepto balandžio iš aukšto dangaus.

Jonas Aistis

ir Altai. Atskaičius išlaidas, pasiūsta Vlikui 2,093.62 dol., o Altai — 1,552.33 dol.

Dr. Mikas Pakštys, New Londono LB apylinkės pirmininkas, ir dr. Elona Vaišnienė vadovauja Connecticut lietuvių komitetui, siekiančiam išrinkti kongresmaną Christopher Dodd į JAV senatą. Dr. Pakštys liepos 1 Washingtono ir liepos 18 Hartforde turėjo progą su kongr. Dodd plačiau aptarti lietuviams rūpimus klausimus. Per paskutinį susitikimą kongr. Dodd buvo labai susirūpinęs lietuvių demonstrantų prie Maskvos ambasados suėmimu (jų tarpe keletas yra iš Conn. valstijos) ir žadėjo dėti pastangas jiems padėti.

Twayne leidykla ateinančiais metais ruošiasi išleisti dvitomį veikalą "Contemporary American Immigration". Šiame veikalke bus ir JAV LB visuomeninių reikalų tarybos nario dr. Algirdo Budreckio studija apie pokarinius lietuvius ateivius "The Reluctant Immigrants: The Lithuanian Displaced Persons". Veikalą redaguoja dr. D. Cuddy. Jame bus paliesti 20-ties tautų imigrantai. Papildomų žinių apie knygą galima gauti kreipiantis į JAV LB visuomeninių reikalų tarybą.

Prof. dr. Bronis Kaslas, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos patariamasis komisijos narys, LB-nei tarpininkavo surandant į prancūzų kalbą vertėją dr. Vytauto Vardžio įvadiniam straipsniui L. Kerulio dokumentiniame veikalke apie sovietų vykdytus trėmimus. L. Kerulio veikalke išleidimą finansuoja JAV LB-nė iš per ją visuomenės skirtų laisvinimo darbo aukų. Veikalas turės specialius įvadus didžiųjų laisvojo pasaulio valstybių kalbomis.

kad komunistų genocidas tebevyksta, ir nesimato bent iki šiol jam galo.

Laisvasis pasaulis apie komunistų genocidą toli gražu nėra pilnai informuojamas. Laisvąjį pasaulį sudarino savo veikalais Aleksandras Solženicynas. Bet to dar nepakanka. Jei atskiri žurnalų numeriai yra skiriami nacių genocidui, žymiai daugiau vietos turėtų rasti laisvojo pasaulio spaudoj komunistų genocido klausimas.

Iki šiol lietuviai nėra išleidę nė vieno rimtesnio veikalke svetimomis kalbomis apie komunistų vykdomą genocidą bolševikų pavergtoj Lietuvoj. Nepaprastai pavėluotas reikalas! Reikėtų pajudėti šioj srity visą spartą.

Būtų tikslu ir reikalinga kiekvienam lietuviui parašyti po kelių sakinių laiškučių The Annals žurnalo redaktoriui ir kviešti jį skirti vieną iš to žurnalo numerių ateity komunistų genocido klausimo pilnam išnagrinėjimui. Štai to žurnalo redaktoriaus vardas, pavardė ir adresas: Mr. Richard D. Lambert, Editor of The Annals, 3937 Chestnut Street, Philadelphia, Pennsylvania 19104.

Laiškutis galėtų būti maždaug tokio turinio: — Sir, I read the July, 1980, issue of The Annals which was devoted to the Nazi genocide (holocaust) with a great interest. The editors of this issue did an excellent job. I would like to suggest to you to devote one of the issues of your journal in the near future to the Communist genocide. As you know, the Communists in Europe and Asia have murdered, exterminated and annihilated in the most brutal ways ten times as many human beings as the Nazis did. The Communist genocide continues with no end in sight. Sincerely, (parašas).

Duotinas laiško autoriaus adresas.

Be abejo, tai tik pavyzdys. Visa tai galima pasakyti savo žodžiais.

J. S. Butvydas

Dainavos ansamblio globėjas dr. L. Kriaučiūnas įteikia 1000 dol. auką valdybos pirmininkui Al. Smilgai. Nuotr. V. Jasinevičius

KELI ŽODŽIAI PASITINKANT DAIL. R. ZOTOVIENĖS PARODA

AL. GIMANTAS

Didžiojo New Yorko padangėje dail. Ringailės Zotovienės vardas gal ir nėra tiek žinomas ar pažįstamas, kaip Chicagos, Detroito, Clevelando ir Toronto keturkampy, jei jau neminėti Palm Beach apylinkių Floridoje. Tačiau norėtusi tvirtinti, kad jūsiškė pirmoji pažintis su šia dailininke bus tikrai maloni, turtinga ir teiks dvasinę atgaivą.

Kūrybinis polinkis, gyvybinga energija ir neretai itin šviesus meninis nusiteikimas tikriausiai Ringailės Zotovienės riša giminyse su talentais gausia Jonynų šeima. Savo kūryboje ji yra visiškai laisva, nesivaiko, neseka kuriomis ten pašalinėmis įtakomis, todėl nesunkiai gali pastebėti jos pačios stilių, pobūdį ir savotiškai išreikštą rimą ir ritmą tiek jos aliejinėje kuryboje, tiek ir akvarelėje. Jei jau kalbėti apie dailininkės stiprumą ir gilų traukos jėgą, tai norėtusi tvirtinti, kad jos didžiausia meilė ir potencialas itin ryškūs akvarelėje. Čia nematai išsiblašymo, ieškojimo, mėtymosi, čia įžvelgi pastovumą, nuoširdų rūpestingumą ir išbaigtumą. Dar daugiau, jos tie darbai liudija jos teptuko lengvumą, savim pasitikėjimą ir meninę tiesą.

Turbūt jos švelnus prigimtas moteriškumas ir besišypsanti asmenybė kažkaip lengvai matoma ir atpažįstama kiekviename akvareliniame kūriny. Tos šviesios,

vietais gal net pablyškusių spalvos tokios mielos, švelnios ir džiuginančios stebėtojo žvilgsnį. Jei Ringailės aliejinėje tapyboje kartais gali įžvelgti tvirtą, tokių lyg ir vyrišką toną ar sekunde sustojusį kietoką judesį, tai akvarelėje ji visai kitokia.

Jūs, newyorkiečiai, aišku, esat pakankamai išleptę, turite dešimteriopas progas stebėti ir vertinti iškiliasias svetimųjų ir savųjų menines pastangas. Vargiai ar dar kas jus nustebinėtų ar pajęgtų tiesiai širdin prakalbėti. Vis dėlto dail. R. Zotovienės atvežamas New Yorkan meninis lobynas (arti 50 atskirų kūrinių) negali likti ignoruojamas, tegalvojant, kad "mes čia jau viską matėm, žinom ir pažįstam..."

Gal kai kam ir gali atrodyti, kad tiek Michiganas, tiek ir Florida, kur ji maždaug per pusę gyvena (dailininkė gyvena maždaug dviejose vietovėse) tegali rodyti tik provinciališkumą kūrybiniame užsiangazavime, tai tokie tegu būna pasirodę maloniai staigmenai — Ringailės savo paveikluose žiūrovui turi daug ką pasakyti, palenksti, gal net įtaigauti savoju stiliumi, savąja spalvų angažuote, švelnia, bet įtikinančia dinamika.

Kartą viename jaukiame bičiulių susitikime vienas toks grėmėdiškai paklausė, girdi, ar Ringailės kūryba yra lietuviška. Baisiai sunkus ir emociškai sklidinas būtų tikras atsakymas. Tačiau bandant praplaukti šalia to klausimo, norėtusi pastebėti,

kad Ringailė nedaug žavi egzotinė Floridos fauna ir flora. Ji tapo gėles, nebūtinai būdingas tokiam ar kitokiam regionui. Tos gėlės gali būti (gal ir yra) lietuviškos, nebūtinai tarp jų lapų kaišiojant trispalves vėliavėles. Jos jūros bangos, lengvosios žuvėdros gali būti vienodai būdingos tiek Floridos pakraščio okeanui, tiek ir gintariniam Baltijos jūros krantui. Ir tai, kažin ar būtų tikslu laikyti kosmopolitizmo apraiška.

Vadinasi, sutinkate dailininkę mažiau ar daugiau savo kūrybiniame subrendime, tačiau atvirą sau pačiai ir laiko dvasiai, neinančią į kompromisus masių skonių patenkinimui ar principų išsižadėjimui. Taip ir vėrtinkit ją.

Dail. Ringailės Zotovienės paveikslas Žiema, akvarelė.

Vasara Kennebunkporte — 7 KAS DAR NIEKAD NEMATYTA, NEPERGYVENTA

Rodos, esi su mažuoju dagilėiu apskraidęs kiekvieną medį, su skruzdėlaite išvaikščiojęs visus takus, pažįsti net žiogą muzikantą, darbininkę bitele, o vis dėlto čia kasmet surandi daug naujo.

Nauja vėliava

Šiomet kiekvinas, įeidamas į didįjį vasarnamį, sustoja pagautas metalinio aštraus blizgesio. Čia pat kairėje yra aukštas metalinis stiebas vėliavai iškelti. Tvirtai įcementuotas.

Čia iškeliamą lietuvišką vėliavą, o Amerikos vėliava dabar iškeliama prie vienuolio. Anksčiau ant to paties stiebo buvo iškeliamos abi vėliavos. Amerikos buvo viršuje, o Lietuvos trispalvė žemiau. Tas sukėlė nemažą kalbų. Girdi, kodėl taip iškelta?

Amerikoje tiek daug laisvės, bet šiuo atveju yra tokia tvarka, kad šio krašto vėliava turi kabėti aukščiau už kitas ten esančias vėliavas.

Šiomet prie vasarnamio pastatė naują stulpą ir čia iškėlė Lietuvos vėliavą. Vėliava nauja, gerai prižiūrima. Kas vakarą ją nuleidžia, nepalieka nakčiai. Tada į metalinį stiebą, vėjui pučiant, gražiai mušdavo vėliavos virvės.

Karizmatikų pamaldos

Beplintąs karizmatikų judėjimas pasiekė ir šį vienuolyną, čia surado net uolų talkininką. Tai Tėv. Jonas Bacevičius.

Anksčiau jis pats dažnai vykdavo į Worcester, Mass., kur vienoje bažnyčioje esančios tokios pamaldos. Šiomet su liepos pradžia tokias karizmatikų pamaldas pradėjo ir čia. Jos yra skelbiamos visur, tai žmonių suvažiavimo iš visur, net iš paties Worcesterio atskuba.

Pirma būna mišios. Jų metu gražiai gieda jaunųjų pranciškonų chorelis, pritardamas gitara. Po mišių yra Šv. Sakramento adoracija. Paskui specialios maldos į Šventąjį Dvasią.

Baigiama specialiu laiminimu. To ir laukia visi. Čia prieina prie kunigo. Jis kalba maldas, aliejumi patepa kaktą. Pateptieji kartais ima ir išgrūva. Kad nesušižestų toks griūdama, jo užpakalyje stovi žmogus. Tada tokį griūvantį pagauna ir paguldo ant žemės. Vieni greitai atsibunda ir atsikelia, o kiti ilgiau paguli. Atsikėlę pasakoja, kad turėję pilną sąmonę, kad jiems buvę gera, bet atsikelti negalėję. Paskui atėjęs ir tas momentas, kad pajėgė atsikelti.

Pamaldos ir laiminimai užsitęsia ilgai, daugiau nei dvi valandas. Prasideda aštuntą vakare, o baigiasi apie pusę vienuoliktos. Dar žmonės pastoviniuoja, kalba, kas išgrūvo, kaip ten buvo. Yra tokių, kurie kiekvieną kartą grūva, o kiti — niekada. Nuo mūsų stalo net du išgrūvo, o viena sakėsi taip bijojusi, kad neišgrūvė. Ir neišgrūvo.

Namas prie jūros

Kadaise prie jūros buvo restoranas ir viešbutis — Sea Spray. Jį laikė švedas. Restoraną buvo įrengtas kaip senoviškas medinis laivas. Visur buvo paprastos len-

tos, pakabinti tinklai, inkarai. Buvo patogų užėti. Net ir iš pajūrio su maudymosi kostiumu. Vakare čia buvo malonu pasėdėti, nes pro langus matei jūrą.

Bet tą restoraną nugriovė. Gal audra buvo aplamdžius, gal kokios kitos bėdos pristojė. Šiomet toje vietoje buvo įkalti stulpai, kokių dviejų trijų pėdų aukščio. Stulpai įkalti tvarkingai, eilutėmis surikiuoti.

Praeidami ne kartą pažiūrėjome, pakraipėm galvas, ir kodėl čia nebėra tos nuotaikingos užeigos? Taip vieną dieną prieš piet pasižiūrėjau į tuos stulpus, apgalvėjau, kad nėra geros vaizdingos pastogės, bet štai popiet ateinu ir net išsigastu — stovi namas. Pirmiausia šovė mintis, kad turbūt paklydau, pasukau kitur užsižiopsojęs. Ne — nepaklydau. Jie atvežė gatavą namą ir pastatė. Namas nemažas, vienaaukštis. Su durimis, langais, gal net ir su baldais viduje.

Tai tau ir amerikoniška technika! Gaila, kad nemačiau, kaip jį atvežė, kaip kranai užkėlė ir tiksliai pasodino ant tų į žemę įkaltų stulpų. Bereikia tik laiptukų iki durų. O kada juos pa-

darys? Ką gi žinai, gal net vasara praeis.

Uždarytas viešbutis

Žiūrint į jūrą, dešinėje kadise buvo didžiulis viešbutis Naraganset. Jo valgomasis ir kokteilų menės turėjo gražius didelius langus į jūros pusę. Vakare baras buvo gerokai aptemdytas, kad galėtum pasigrožėti jūros didybe. Ypač gražu čia būdavo, kai jūroje žaibuodavo.

Šiomet visi nustebo — viešbutis uždarytas. Restorano didieji langai užkalti. Ties pagrindinėm durim parašyta — For Sale.

Namas yra visas apmuštas raudonmedžio lentelėm. Jų nereikia nei dažyti, nei taisyti. Tik iš jūros pusės, kur ateina rūkai su drausko dulkelėmis, tų lentelių spalva kitokia. Daugiau papildusios.

Ir kodėl uždarė tokį didelį viešbutį? Gal pavargo ir paseno šeimininkai, gal persikėlė į Izraelį ir ten atidarė viešbutį kur prie jūros. Ką gali žinoti. Štai ir gyvenimas — vieni namai pasitraukia, pavargsta, kiti jų vietoj staiga atsiranda.

(Bus daugiau)

(p.j.)

Europos Lietuvių Bendruomenių suvažiavimas

Insbrucke, Austrijoje, rugpiūčio 14-15 įvyko Vakarų Europos Lietuvių Bendruomenių valdybų pirmininkų bei narių ir lietuvių jaunimo atstovų suvažiavimas. Posėdžiam vadovavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas ir Vokietijos LB valdybos pirmininkas Andrius Šmitas. Suvažiavime dalyvavo LB pirmininkai bei darbuotojai iš Austrijos, Belgijos, D. Britanijos, Italijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos ir V. Vokietijos, taip pat D. Britanijos ir Vokietijos Jaunimo Sąjungų pirmininkai bei atstovai. Svečiais dalyvavo Vakarų Europos lietuvių vyskupas dr. Antanas Deksnys ir Lietuvos diplomatinės tarnybos narys, įgaliotas ministeris dr. Albertas Gerutis.

Suvažiavimo dalyviai iš klausė atskirų Bendruomenių veiklos pranešimus, iš kurių paaiškėjo, kad Bendruomenių veikloje vieną svarbiausių vietų užėmė Vakarų Europos politinių sluoksnių ir visuomenės supažindinimas su lietuvių tautos nenuilstamomis pastangomis atgauti Lietuvos valstybinę nepriklausomybę.

Suvažiavimo dalyviai radijo bangomis jungėsi su sesėmis ir broliais pavergtoj Lietuvoje, linkėdami jiems išverti savo ryžte išsivaduoti iš sovietinio jungo. Laisvosios Vakarų Europos Lietuvių Bendruomenės yra tvirtai įsitikinusios, kad lietuvių tautai nušvis laisvės aušra.

Suvažiavime svarstėsi įvairūs išieiviję ir ypatingai Vakarų Europos lietuvių liečių klausimai. Priimta eilė nutarimų. Keletas iš jų čia skelbiame.

1. Suvažiavimas skatina Pasaulio ir Kraštų Lietuvių Bendruomenių vadovybes rūpintis, kad būtų sustiprintas Lietuvos laisvės siekimo organizavimas ir jo valstybinis bei visuomeninis reiškinys. Suvažiavimas pritaria PLB valdybos veiklai politinėje srityje ir pageidauja, kad Lietuvos laisvinimo veikla būtų derinama tarp Lietuvos diplomatinės tarnybos, PLB ir Vliko.

2. Suvažiavimas ragina lietuviškas šeimas siųsti savo vaikus į Vasario 16 gimnaziją, kur auklėjimas vyksta demokratinėje, tautinėje ir krikščioniškoje dvasioje. Suvažiavimo dalyviai davo-

ja rėmėjų būreliam, Balfui ir visom lietuvių institucijom bei paskiriem asmenim už teikiamą medžiaginę ir moralinę paramą gimnazijai ir ragina lietuvių visuomenę dar stipriau remti vienintelę laisvame pasaulyje lietuvių gimnaziją, kad ji ilgai ir sėkmingai galėtų tęsti savo lietuviškąjį auklėjimo ir švietimo darbą.

3. Suvažiavimas pasisako už Europos Lietuvos svarbą ir skatina lietuvius jį daugiau prenumeruoti ir skaityti.

4. Suvažiavimas kviečia Europos lietuvius gausiau dalyvauti D. Britanijos Lietuvių Sąjungos rengiamuose suvažiavimuose Lietuvos Sodyboje per Sekmines, Europos lietuviškųjų sudiųjų savaitėse vasaros metu, ir prašo Vokietijos LB Krašto valdybą iširti galimybes 1982 metais Vokietijoje surengti Europos Lietuvių Dienas, kurių metu vyktų I-oji Europos lietuvių dainų ir tautinių šokių šventė.

LAKE WORTH, FLA.

Ada ir Andrius Skučai š.m. rugpiūčio mėn. 31 d. atšventė savo 50 metų vedybinę sukaktį. Tėvų pagerbti suvažiavo visi keturi vaikai su šeimomis: sūnūs aviacijos pulkininkas lt. Donatas ir medicinos daktaras Jovitas bei dukros Lina ir Milda.

Ta proga dalyvaujant gausiam svečių būriui, Skučų (tėvų) namuose, Lake Worth, Fla., iškilmės buvo pradėtos su mišiomis, kurias aukėjo šeimos bičiuliai kun. dr. V. Andriuska. Per mišias Ona Blandytė-Jameikienė giedojo gražias giesmes.

Jaukioje puotos nuotaikoje svečiai pasijuto tikroji lietuviškoji aplinkoj. Nes ne tik Skučų vaikai, bet ir anūikai namuose vartoja tik lietuvių kalbą.

1949 m. Skučai, atvykę į šį kraštą, apsigyveno Plainfield, N.J. Tėvai, būdami išsimokslinę, stengėsi ir visus vaikus išmoksinti, kas jiems pilnai pavyko.

Išėję į pensiją, savo amžiaus sauleleidį jau 9-ti metai leidžia prie Atlanto, pietinėje Floridoje.

Giminės, draugai ir pažįstami sukaktuviniukam linki ad multos annos!

— T.Ž.

JAV Kunigų Vienybės suvažiavimas

JAV Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės 71-asis metinis suvažiavimas numatytas spalio 8-9, trečiadienį-ketvirtadienį, jėzuitų Campion Renewal Center, netoli Bostono.

Registracija vyks trečiadienio rytą nuo 11 val. Suvažiavimas pagrindiniai numato svarstyti lietuviškos pastoracijos klausimus bei Lietuvos kovojančios Bažnyčios rūpesčius.

ATEITININKŲ PREMIJOS ĮTEIKIMAS

Ateitininkų Federacijos religinės literatūros premija, paskirta kun. Antanui L. Rubšui, Manhattan kolegijos profesoriui, bus įteikta jos laureatui spalio 19 Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos kongreso iškilmingame posėdyje, Detroito lietuvių Kultūros Centro salėje.

Premijos skyrimo komisiją sudarė kun. dr. Valdemaras Cukuras (pirm.), Nina Gailiūnienė (sekr.), Sesuo M. Augusta Sereikytė, dr. Juozas Kriaučiūnas ir Stasys Rudys. Premijos (1,000 dol.) mecenatas — kun. dr. Juozas Prunskis. Premijos komisija, apsvačiusi 1978-79 metų laikotarpį pasirodžiusius religinio turinio veikalus, vienągi pri-

Paulių II-ąjį išrinkus". 3:30 val. kun. Petras Stravinskas, iš Catholic League for the Defense of Religious and Civil Rights, kalbės tema "Antikatalikiškumas JAV-bėse šiandien". 5 v.v. koncelebruota Eucharistija; pagrindinis koncelebrantu bei pamokslininku kviečiamas vysk. V. Brizgys. 6 v.v. — vakarienė. 7:30 v.v. — simpoziumas: "Dvasinis atsinaujinimas lietuviškose parapijose".

Ketvirtadienį 8 val. — pusryčiai; 9 val. — pranešimai, valdybos rinkimai; 10 val. — Ateitininkų Federacijos vado Juozo Laučkos kalba; 11:30 val. — koncelebruota Eucharistija; 12:30 val. — pietūs; 1:30 val. — Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos susirinkimas.

pažino premijuotinu kun. Antano Rubšio dviejų tomų veikalą "Raktas į Naująjį Testamentą".

Kun. A. L. Rubšys sutiko premiją priimti, pareiškdamas savo dėkingumą komisijai ir Ateitininkų Federacijai už dėmesį Šv. Raštui. Premijuojamo veikalo autorius taip pat sutiko asmeniškai dalyvauti premijos įteikime.

Ateitininkų Federacijos valdyba

Mano širdis nebeprisilaiko man, todėl nebegaliu jos dovanoti vienam, — ji atiduota daugeliui.

Rabindranath Tagore

— Prezidentinis kandidatas Ronald Reagan su Illinois gubernatorium Thompson rugsėjo 8, kaip ir buvo žadėta, atvažiuo į Chicagos lietuvių centrą, Marquette Parką. Automobilių vilkstinė sustojė prie lietuvių bažnyčios, kur svečių pasitiko lietuvių didelė minia, mergaitės su tautiniais drabužiais. Svečias Lithuanian Plaza Court (69 gatvė) pėsčias buvo palydėtas iki "Ramunės" restorano, kur valgė priešpiečius. Buvo daugybė fotografų ir filmuotojų. Vakare įvykį rodė visi televizijos kanalai ir aprašė didžioji spauda.

— Dr. Jurgis Balčiūnas, gyvenęs prie Clevelando, po sunkios ligos mirė rugsėjo 6 d. 3:22 v. popiet. Po gedulingų pamaldų N.P. Dievo Motinos bažnyčioje rugsėjo 10 palaidotas Visų Sielų kapinėse. Liko žmona dr. Bronė, sūnūs Jurgis, dr. Juozas, dukterytė Aldona Zorskienė ir dr. Birutė ir jų šeimos, taip pat jo broliai ir seserys su šeimomis.

— Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba paskyrė 1000 dol. Brazilijoj leidžiamam savaitraščiui "Mūsų Lietuva" leidžiam — lietuviui saleziečiui — pagelbėti išmokėti skolas už naują spausdinamą mašiną. Pinigus leidėjams įteikė Brazilijos LB valdybos pirmininkas Jonas Tartūnas.

— Vliko taryba, 1980 rugpiūčio 23 d. posėdy apsvačiusi Vliko valdybos išleistas brošiūros (pavadinimas: Supreme Committee for the Liberation of Lithuania) netikslumus, kompromituojančius Vliko, kaip Lietuvos laisvinimo veiksnio, nustatymą, kenkiančius Lietuvos vadavimo kovai ir masuojančius lietuvių tautos genocidą tarptautiniuose sluoksniuose, nutarė sustabdyti tos brošiūros tolimesnį platinimą.

— Dail. Jurgis Juodis iš St. Petersburg, Fla., su žmona Monika ruošiasi kelionei automobiliu į Californiją. Los Angeles mieste jo darbų parodą rugsėjo 27-28 rengia Lietuvių Bendruomenės Vakarų apygarda Lietuvių dienos proga. Bus išstatyta 30 paveikslų. Dauguma darbų atlikti aliejaus dažais, gerai pažįstamu dail. J. Juodžio stiliumi. Paveikslų temoms daugumoje siejamos su mūsų tautos istoriniais asmenimis ir įvykiais.

— Jaunimo suvažiavimas Muenchene, Haus International paviljone įvyks rugsėjo 26-28. Suvažiavimą rengia Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba. Metinis sąjungos suvažiavimas su programa ir valdybos rinkimais įvyks lapkričio 7-9 Huettenfelde.

— Melbourne "The Advocate", Australijos katalikų savitraštis, liepos 31 plačiai paminėjo Pavergtųjų Tautų ekumenesines pamaldas. Pirmame puslapyje įdėjo porą didelių nuotraukų, vaizduojančių erškėčių ir kryžiaus nešimą. Kitame puslapyje išspausdintam aprašyme pažymėta, kad per tūkstantį žmonių dalyvavo šiose pamaldose.

— Paulius Laniauskas, gyvenęs Cicero mieste, rugpiūčio 26 buvo miesto prezidento pasiūlytas ir miesto pareigūnų patvirtintas komisierium policijos ir gaisrininkų komitete. Jo pareigos samdyti, paauskštinti ir disciplinuoti Cicero miesto policininkus ir gaisrininkus.

— Prano Čepėno "Naujųjų laikų Lietuvos istorijos antrasis tomas" — lietuvių tautos praeitis ir nepriklausomas Lietuvos valstybės atkūrimas 1914-1923 metais — jau spausdinamas. Knyga apie 200 puslapių, su keliais viršeliais. Dabar užsisakančiam kainuoja 20 dol., vėliau bus pardavinėjama po 25 dol. Užsakyti leidėjo adresu: J. Urbelis, 1649 No. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160.

Vinys

— Tu kali vinis lyg žaibas.
— Tuo nori pasakyti, kad aš greitai dirbu?
— Ne. Tu dar ne kartą nepataikei į tą pačią vietą.

Kainos

Ūkininkas, kai pirkdavo automobilį, vis turėdavo mokėti įvairius priedus. Kartą automobilį pardavėjas užsinerėjo pirkti karvę parodomajam ūkiui pas savo klientą ūkininką.

Šis pasiuntė sąskaitą. Viena paprasta karvė — 200 dol. Dviejų spalvų išorinis papuošimas — 45 dol. Specialus atrajavimo pilvas — 75 dol. Vidaus sandėlio ištuštinimo prietaisai — 60 dol. Keturi kranai — kiekvienas po 10 dol., iš viso 40 dol. Tikras karvės oda apmušimas — 125 dol. Automatiška vabzdžių baidyti vėduoklė — 35 dol. Iš viso — tik 595 dol.

Skubėjimas

Buvęs dviračių čempionas dalyvauja lenktynėse ir, žymiai prasišvėręs pirmyn, artėja prie finalo, kai staiga išgirsta, kad kažkas prie jo artėja, ima jį pavyti. Jis spaudžia, veržiasi pirmyn, kiek tik jėgos leidžia, bet ima jausti, kad nieko negelbės, nes jį besivejėjas jau visai artėja ir galop visai susilygina.

Ant apdaužyto barškančio dviračio apžėlęs jo konkurentas ramiu balsu jį klausia:

— Kaip manai, ar suskubsim pasiekti likerio krautuvę prieš uždarant?

Elgeta

Durysna pasibaladoja elgeta.
— Ar ponija neturėtum man gabaliuko torto, — žmogui, kuris jau antrą dieną nevalgęs?

— Torto? O duona ar ne pakankamai gera?

— Bendrai paėmus, taip. Bet šiandien yra mano gimtadienis.

Sąlygos

— Sako, tu greit vesi, Juozokai?

— Aš ir pats nežinau. Mano sužadėtinė nenori tekėti už manęs, kol neišmokėsiu skolų. O tų skolų tiek daug, kad negalėsiu jų išmokėti tol, kol negausiu jos kraičio.

Apie protą

Žmona: Ar tu nemanai, brangusis, kad vyras vedęs turi daugiau proto?

Vyras: Taip, bet tai jau per vėlu...

Priemonės

— Ar tavo žmona vis dar yra tokia pat graži, kaip prieš porą dešimtį metų?

— O, be abejo! Tik to grožio parodymui ji dabar praleidžia daugiau laiko.

Operoj

Žmona į vyrą: Matau, kad tau nepatinka to tenoro dainavimas.

Vyras: Iš tikrųjų, jis per daug rėkia.

Žmona: Jeigu taip, tai eikim namo.

Vyras: O, ne! Trečiame akte tenoras bus nudurtas. Su malonumu į tai pažūrėsiu.

Nepraktiškas

Ūkininkas nuėjo į turgų nusi-pirkti arklio. Apžiūrėjęs vieną, pardavėjas aiškina:

— Šis arklys jums patiks. Jis yra penkerių metų, sveikas kaip ridikas ir gali nubėgti dešimtį kilometrų be sustojimo.

Ūkininkas įtartinau pažūrėjo į tą žmogų ir sako:

— Jis ne man. Aš gyvenu aštuoni kilometrai nuo miestelio, ir, jei jis taip toli bėgs, tai aš turėsiu grįžti pėsčias du kilometrus.

Nukryžiuotojo Jėzaus kongregacijos motiniškuose namuose rugpjūčio 16. Iš k.: vienuolijos vyr. viršininkė sesuo Anunciata ir sukaktuvininkės sesuo M. Teresė ir sesuo M. Antanina. Nuotr. S.A. Bauman

BROCKTON, MASS.

Seselės sukaktuvininkės

Dvi Nukryžiuotojo Jėzaus vienuolijos seselės rugpjūčio 16 šventė vienuolinių įžadų 25 metų sukaktį.

Padėkos mišias aukėjo marijonų provincijolas kun. Juozas Dambrasas, MIC, iš Chicagos. Su juo koncelebravo kunigai: Vincas Valkavičius iš W. Groton, Mass., Albertas Abračinskas iš

dideles lengvatas, kai prisieina skolinis kiek pinigų namų taisymsiui, automobilių, baldų pirkimui arba kokiems nors asmeniškiam reikalui. Be užstato kiekvienas taupytojas dabar jau gali skolintis iki \$2,000, o su atestuotu užstata — iki 8,000 dolerių. Skola yra automatiškai apdrausta. Skolininkui be laiko mirus arba netekus darbingumo bei sveikatos, jo giminėm nereikia rūpintis skolos apmokėjimu. Draudimas apmoka.

Kasa auga ir stiprėja lietuvių indėlininkų labui. Mūsų santaupos neturėtų nešti naudą tik milijoniniam turtuolių bankam. Savoje įstaigoje, kooperatyviniams pagrindais tvarkomoje, mūsų santaupos neš naudą mum patiem, mūsų vaikams ir palikuoniam. Visi lietuviai nuosirdžiai kviečiami savo indėlius nešti į vieną lietuvišką Kasą, kuri taptų mūsų visų finansinio stiprumo tvirtovė.

Kasos informacija

Merkelis Giedraitis, tai naujoji knyga apie žymų lietuvių ir jo nuostabių laikus. Gaunama pas lietuviškų knygų platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich. 48084. Gaunama ir Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Kaina 7 dol., kietais viršeliais 11 dol.

LORENCE CONTRACTING CO., INC.

Antanas ir Edvardas Lorence atlieka įvairiausių namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas apklojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 84-52 86th Ave., Woodhaven, N.Y., 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiška.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas

VISA

MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privaziavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

REIKIA BIZNIERIŲ BEI PROFESIONALŲ PASIŠVENTIMO

Mes, JAV piliečiai, didžiuojamės, kad gyvenam laisvame, demokratiškame krašte. Bet vien pasididžiavimas nesustiprins mūsų krašto demokratijos. JAV konstitucija piliečiam uždeda ir pareigas. Juk visą kraštą valdo šio krašto piliečiai. Malonu būti JAV piliečiu, kartu būnant ir jų valdytoju. Šio krašto tėvai, kurie kūrė jo konstituciją, norėjo, kad visi piliečiai turėtų lygias teises ne tik valdant šį kraštą, bet ir ginant jį nuo priešų.

Per 200 metų mūsų demokratija ne tik pasiekė didelių laimėjimų industrijos, mokslo, technologijos srityse, bet ir padarė įtakos viso pasaulio valstybėm savo demokratijos principais. Laisvės dūrys buvo atiduros įvažiuoti į šį kraštą viso pasaulio valstybių žmonėm. Iš Europos pasižymėję laisvės kovotojai, persekiojami ten viešpatuojančio despotizmo, atvyko į šį kraštą, jų tarpe nemažas lietuvių skaičius.

Amerikos laisvė nebuvo lengvai iškovota ir įgyvendinta. Šimtai ir net tūkstančiai už ją sumokėjo savo gyvybėmis.

Šiuo metu mes ir džiaugiamės, kad nesam persekiojami. Turim tikėjimo, spaudos, susirinkimų ir kultūros laisvę.

Pažymėtina, kad šiuo metu laisvės pagrindai jau pavojingai nyksta. Jeigu mes esam šio krašto valdytojai, tai esam už tai atsakingi, kadangi neįgyvendinam konstitucinių principų. Krašto politinės partijos įgyvendino egoistinius "savo principus". Jų vadai pasidarė "diktatoriai" ir veda šį kraštą į bank-

rotą.

Kai ateina prezidentiniai rinkimai, eiliniai piliečiai ne tik nežino, kas bus nominuotas ir išrinktas krašto prezidentu, bet tuo ir nesidomi. Laisvės principai silpnėja bei mažėja. Kai politikierių prezidentas būna išrinktas, jam JAV konstitucija suteikia didelę galią.

Piliečiai turi žinoti, kad prezidento rinkimai atsieina kiekvienai partijai apie 200 milijonų dolerių, kuriuos sudeda organizuotos industrijos ir unijų vadai. Tie aukotojai turi pinigų, bet paprasti piliečiai turi balsų ir nubalsuoja tokį asmenį, kuris būna palankus pinigui, bet ne visiem piliečiam. Pavyzdžiui, jei John Smith aukoja 50,000 dol., tai jis tikisi gauti ir gana ambasadoriaus postą. Jungtinėse Tautose yra 140 tautų ir tiek pat ambasadorių su štabais, visai nesvarbu, ar jie yra tinkami, ar ne. Pagal tokią sistemą demokratija ekonomiškai bei morališkai smunka.

Mūsų kraštas šaukiasi visų piliečių pagalbos, o labiausiai biznierių ir profesionalų, bet šie nenori žinoti, kas jį kontroliuoja. Jeigu mes norim JAV-bes sustiprinti ir išgelbėti nuo priešų, tai turim pašvęsti po kelias valandas jų likimui. Ką mes šiandien nuveiksim, po mūsų viskas liks mūsų vaikams. Ar tai bus laimė, ar pražūtis?

Adv. Charles P. Kal

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmė:

20 dol. — G. Weack, Woodhaven, N.Y.

12 dol. — M. Saukienė, Brooklyn, N.Y.

10 dol. — K. Krušinskas, Kearny, N.J.

Po 7 dol. — R. Markevičius, Woodhaven, N.Y. J. Sližys, Woodhaven, N.Y., K. Bartys, Elizabeth, N.J.

Po 5 dol. — A. Rubonis, N. Haledon, N.J., S. Stankis, Elizabeth, N.J.

Po 4 dol. — A. Melaiška, Athol, Mass., V. Rukšėnas, Downey, Calif., S. Novickis, San Francisco, Calif., A. Brazdžionis, Oakville, Conn.

Po 3 dol. — A. Mockus, Hartford, Conn., V. Kamaitis, Sutton, Mass., F. Boreišis, Lakewood, N.J.

Po 2 dol. — A. Marcavage, Milford, Conn., R. Stirbys, Bluebell, Pa., F. Sprindys, Franklin Square, N.Y., V. Gaver, Doylestown, Pa., V. Cyvas, Cleveland, Ohio, V. Bigenis, Philadelphia, Pa., B. Markevičius, Worcester, Mass.

Visiem aukotojam nuosirdžiai dėkoja Darbininko administracija.

KELIONĖ LAIVU PO KARIBŲ JŪROS SALAS, gruodžio mėn. 7 d. — 1 savaitę.

Rengia

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ, JAUNIMO SAJUNGA IR LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGA.

Aplankys: NASSAU, SAN JUAN ir ST. THOMAS.

Pasidžiaugsite saulute žiemos metu, atsipalaiduosite nuo pilkos kasdienybės, turėsite neužmirštamą atostogą!

Galima prisijungti iš visų Amerikos ir KanaDOS miestų! Skubėkite registruotis — vietų skaičius ribotas.

Užsiregistravę dabar, turėsite geresnį patogesnių kambarių pasirinkimą.

Dėl kainų ir kitų informacijų kreiptis:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Telephone: (312) 238-9787

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį sutaupsite 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3600. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

STAMFORD, CONN.

Mirė Rožė Kliukinskienė

Rugsėjo 2 Stamford mirė Rožė Kliukinskienė-Čiurlionytė, mūsų žinomojo Čiurlionio giminitė. Gimusi 1895 lietuviškame Punsko trikampy, jauna atkeliavo Amerikon. Čia likimas suvedė ją su tokiu pat dzūku Juozu Kliukinsku, už kurio ištekejusi, Stamforde pragyveno gražų amželį. Juozas čia mirė 1973.

Abu Kliukinskai buvo Stamforde visų juos pažinusių gerbiama ir mylimi, nes ir jie visus mylėjo. Nuoširdžiai priėmė naujai atvykusius ir padėjo jiems įsikurti. Jų namai tapo tartum bendrais Stamfordo lietuvių namais. Ten radosi vietos visokiems susijimam, susirinkimam. Ten ir šeštadieninę mokyklą turėjom. Iš ten, rodos, visas mūsų naujas gyvenimas prasidėjo. Būdingas Kliukinsko brožas tai, kad jis neturėjo priešų. Visi žmonės jam buvo geri, apie kiekvieną jis ką nors gero rasdavo pasakyti. Pavado jausmas jam buvo sveti-

mas. Džiaugdavosi kiekvieno pasisekimais ar laimėjimais, visada pasirošęs kiekvienam partarti ir padėti, nelaukdamas už tai garbės ar pagyrimo. Visiems Kliukinskai buvo lyg tėvas ir motina, ir visai natūraliai visi juos ir tevdinom amerikoniškai — papui ir grama.

Nors nebuvo Kliukinskam lemta turėti savų vaikų, vaikai gramą labai mylėjo, ir ne vienas, su grama praleistas kūdikystės dienas prisiminęs, jos kaip savo tikros močiutės pasiges.

Sulaukusi gražaus amželio, ji ir po vyro mirties gražiai tvarkėsi ir neatitrūko nuo žmonių. Pas ją buvo sustojęs režisierius Jonas Jurašas, kai režisavo Stamfordo teatre. Vėliau mūsų naujasis miesto policijos vadas Viktoras Cizanckas, atvykęs čia iš Californijos susipažinti su miestu, panoro pažinti savo tautiečius lietuvius ir gyveno pas ją, kol jo šeima čia persikėlė. Jis gramą pamilo, susirgus globojo ir lankė ligoninėj. Tik paskutiniaisiais metais ji ėmė dažniau ne-

Rožė Kliukinskienė

galuoti. Dar rengėsi važiuoti tėviškės aplankyti, bet ligos neleido. Kurį laiką pasirgusi, buvo išvežta į ligoninę ir ten amžinai užmerkė akis.

Laidotuvėmis rūpinosi Juozas Daniliauskas, kuris iki mirties senutę globojo ir prižiūrėjo. Nors buvo darbo diena, daug Kliukinskų draugų, lietuvių ir amerikie-

“Antras kaimas” Bostone
“Antro kaimo” iš Chicago spektaklis Bostone rengiamas spalio 18, šeštadienį, 7:30 v.v.

čių, taip pat ir V. Cizanskas su žmona, dalyvavo laidotuvių mišiose bažnyčioj, ir ilga automobilių vilkstine palydėjo velionę į Šv. Jono kapines, kur ji buvo palaidota greta vyro. Dalyviai buvo pakviesti pietum į Vokiečių klubą.

Amerikoj velionė paliko dukterėčią Aleną Drūtytę. Lenkijoj liko sesuo Julija Sapieha, Lietuvoj — sesuo Anelė Levončikienė, sesers sūnus dr. Martinėnas ir kiti giminės.

Dks

Liet. Piliiečių Draugijos III-čio aukšto salėje, 368 W. Broadway, So. Boston. Vaidintojus kviečia Bostono skautija.

Bilietus į vaidinimą iš anksto galima gauti: So. Bostone pas A. Andriulionį, — 268-5503, Quincy pas G. Čepą — 472-4956, Miltonė pas Ir. Veitienę — 698-1990, Brocktone pas L. Šukienę — 583-2830, Cape Code pas Č. Mickūną — 771-8594, Rhode Island pas S. Šatienę — 884-9572, Connecticut pas D. Banevičienę 521-2375 ir Worcester pas p. Palubecką. (k.n.)

Pradėjo mokslo metus

Bostono liuanistinė mokykla, kurios direktorium jau daug metų yra rašytojas Antanas Gustaitis, mokslo metus pradėjo rugsėjo 13 d. 9 val. ryto mišiomis Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioj.

Pamokos vyksta, kaip ir seniau, Gavin mokyklos patalpose.

Lietuviškas praeuglis yra, tačiau mokyklų mokinių skaičius mažėja. Kalbos mokėjimas yra didelis turtas, o ypač gimtosios kalbos. Yra tėvų, kurie ir iš gana toli atveža savo vaikus į šią mokyklą, o yra ir gana arti gyvenančių, kurie neleidžia savo vaikų. Juk tai vaikų apiplėšimas. Tad, mieli tėveliai, neskriskite savo vaikų ir leiskite į šią mokyklą.

Kultūrinių Subatvakarių koncertas dvidešimtmečio veiklos paminėjimui įvyks rugsėjo 21, sekmadienį, 3 val. p.p. First and Second Church salėj, Bostone. Programą atliks solistė Ona Pliuskonienė ir pianistas Saulius Cibas.

Pakeitęs adresą, rašyk administracijai, drauge pridėk ir savo seną adresą.

Bostono parengimų kalendorius

Martyno Jankaus šauliai ruošia banketą spalio 4, šeštadienį, 6:30 val. vak. Sandaros salėj, 30 Interval St., Brocktone.

Laisvės Varpo radijo rudens koncertas įvyks spalio 5. Lietuvių Piliiečių dr-jos salėj, So. Bostone.

Antras Kaimas iš Chicago atvyksta į Bostoną spalio 18. Spektaklį Lietuvių Piliiečių dr-jos III aukšto salėj rengia Bostono skautija.

Lietuvių diena vyks spalio 26 So. Bostono Lietuvių Piliiečių dr-jos salėj. Bus suvaidintas A. Gustaičio “Sekminių vainikas”. Bus šokiai ir vaišės. Rengia LB Bostono apygarda.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyriaus 30 m. sukakties balius vyks lapkričio 1, 7 v.v. Chateau de Ville restorane, Randolph, Mass.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 23 Lietuvių Piliiečių dr-jos salėj, So. Bostone.

Naujosios Anglijos Šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 29, šeštadienį, Lietuvių Piliiečių dr-jos trečio aukšto salėj, So. Bostone.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

ELIZABETH, N.J.

Ruošiamasi Tautos šventei

Kaip praety, taip ir šį rudenį Elizabetho ir apylinkės lietuviai ruošiasi paminėti Tautos šventę, prisiminti Vytauto Didžiojo laikus. Šios šventės minėjimas čia yra pasidaręs jau pastovia tradicija, panašia į Vasario 16-osios minėjimą. Šios šventės rengėjas yra Elizabetho Tautinės sąjungos skyrius.

Kalbant apie Tautos šventę, pabrėžiama ir valstybingumo samprata. Rugsėjo Aštuntoji privalo mum priminti mūsų tautos ir valstybės savitumą bei suverenumą. Anuo metu mūsų tautoj turėjo atsitikti didelis įvykis. Tai buvo didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto planas tapti Lietuvos karalium. Deja, šis planas negalėjo būti įvykdytas dėl mūsų kaimynų lenkų pasalinęškų to meto tikslų. Jie pasiėny užpuolė pasiuntinius, kurie nešė Vytauto karūną, ir karūnacijos užmojis nebeįvyko...

Elizabetho Tautinės Sąjungos skyrius, nors ir sumažėjęs narių skaičium, tebėra dar judrus ir ryžtasi rugsėjo 27, šeštadienį, Šv. Petro ir Pauliaus salėj šią šventę tinkamai paminėti. Jau yra suplanuota atitinkama programa. Pritaikytą žodį pasakys žinomas New Yorko visuomenininkas Bronius Bieliukas. Kaip žinom, jo kalbos nėra sausos, o gerai paruoštos ir išmąstytos mintys. Numatyta ir trumpa meninė programa, kurią atliks Audronė Veblaitytė.

Programai pasibaigus, svečiai bus pavaišinti gardžia šilta vakariene, o po jos bus linksma muzika ir šokiai, grojant populiariam orkestrui. Bilietai gaunami pas Vincą Misiūną, Julijų Veblaitį, Joną Ramanauską, Petrą Luką ir Joną Švedą. Rengėjai tikisi, kad tautiečiai į šį minėjimą gausiai atsilankys tiek iš Elizabetho, tiek iš kitų apylinkių. Taigi rugsėjo 27 visi keliai tesuveda mus Tautos šventės minėjime Elizabethė, kuris įvyks 7 val. vakaro. Iki pasimatymo!

j.p.v.

Šeštadieninė mokykla pradėjo mokslą

Vinco Kudirkos šeštadieninė mokykla, Elizabeth, N.J., naujusius mokslo metus pradėjo rugsėjo 14 tose pat Šv. Petro ir Povilo parapijos mokyklos patalpose. Į mokyklą susirinko visi permai mokyklą lankę mokiniai ir tie patys mokytojai. Mokyklai vadovauja dr. Valentinas Šemas, tel. 526-9396.

Kaip ir visada, mokykla pasiruošusi priimti ir naujų mokinių. Nelankančių liuanistinės mokyklos lietuvių tėvų vaikų apylinkėj yra ne vienas, tik tėvai kažin kodėl nesiryžta, kad jų vaikai pramoktų lietuviškai ir įprastų draugauti su tos pačios kilmės vaikais. Tik per liuanistinę mokyklą jie atranda kelią į lietuvių skautų eiles ir paugę — į tautinių šokių grupę. Šeštadienius mokyklų praleidžia ne tik lietuviai, bet ir kitos tautinės mažumos.

Neatimkim savo vaikam progos iš mažens įprasti dalyvauti lietuviškam gyvenime.

K.J.

KNYGOS LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOM IŠMOKTI

Introduction to Modern Lithuanian — 10 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu — 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas — 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas — 8 dol.

Lietuvių kalbos žodynas, paveiksluotas — 6 dol.

Persiuntimas 50 c. Graži dovaną jaunimui ir suaugusiems visokiomis progomis. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

Visos šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos plokštelės gaunamos Darbininko administracijoj: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

A.A.
DR. JURGIUI BALČIŪNUI

mirus, jo žmonai dr. Bronėi, sūnams Jurgiui ir dr. Juozui, dukterims dr. Birutei ir Aldonai Zorskienei, jų šeimoms, broliams ir seserims reiškiam giliausią užuojautą.

Janina ir Pranas Bagdai ir Bagdanavičiai

A.A.
DR. JURGIUI BALČIŪNUI

mirus, jo žmonai dr. Bronėi, sūnams Jurgiui, dr. Juozui, dukterims dr. Birutei, Aldonai Zorskienei ir jų šeimoms, broliams ir seserims reiškia nuoširdžią užuojautą

Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos New Yorko skyrius

Mielam pusbroliui

A.A.
DR. JURGIUI BALČIŪNUI

mirus, žmonai dr. Bronėi, sūnams — Jurgiui, dr. Juozui, dukterims dr. Birutei, Aldonai Zorskienei, broliams: prel. Vytautui, Povilui, Petru, Silvestru, Antanui, seseriai Elenai Masiatienėi su šeimomis, seserims Lietuvoje reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Stasė ir Vytautas Česnavičiai

A.A.
SAULIUI ZAUNIUI

mirus, sunkaus liūdesio valandoje jo motinai Vincėi Jonuškaitei-Zaunienei, sūneliui Dovui, sesutėms Giedrei ir Augustai reiškiam nuoširdžią užuojautą.

*Julius ir Izabelė Kumpikai
Dr. Giedrė Kumpikaite*

A.A.
JUOZUI GABEI

mirus, jo žmonai rašytojai Nelei Mazalaitėi-Gablėnei reiškia giliausią užuojautą.

Julija Mačernienė

KAZIUI MERKIUI

mirus, reiškia giliausią užuojautą jo žmonai, gerbiama p. Onai Merkienei.

Lucia Tvirbutienė

A.A. ANTANO VISMINO,

buvusio V. Atsimainymo parapijos vargonininko Maspethė ir visuomenininko, pirmasis mirties metines švenčiant, šv. mišios bus aukojamos rugsėjo 27, šeštadienį, 7 val. ryto V. Atsimainymo parapijos bažnyčioj Maspethė. Po mišių bus šventinamas paminklas Šv. Jono kapinėse. Draugai ir pažįstami prašomi velionį prisiminti savo maldose.

Žmona ir šeima

“Amber Holidays”

1980 M. EKSURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO / NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:
Spalio 8 — \$879.00 Gruodžio 26 — \$779.00

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1981 M. PRASIDEDA KOVO 25 d.

REGISTRACIJAS
PRIIMAME DABAR

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, Box 116, South Boston, Mass. 02127
Tel. 617 268-8764
Ištaigai vadovauja: Aldona ADOMONIENĖ
Albina RUDŽIŪNIENĖ

Trans-Atlantic Travel Service, Inc., vidaus ir užsienio agentūra, turinti daugiausia patyrimo kelionių organizavime, jau nuo 1960 metų SĖKMINGAI ir RŪPESTINGAI išsiunčia eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus
Prices are based on double occupancy and are subject to changes, and fuel surcharges.

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsikimti, tai galite atikimti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausias procentus, leidžiamus įstatymų.

Del lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

South Boston Savings Bank
“ALWAYS THE LEADER”
ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

MAIN OFFICE
480 West Broadway
South Boston
9 AM to 3:30 PM
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE
740 Galloway Blvd.
8:30 AM to 5:30 PM
Mon. Tues. Wed. & Fri.
Thurs. — 8:30 AM to 7:30 PM
Saturday 8:30 AM to 12 Noon

DARBININKAS

Redakcija ..... (212) 827-1352
 Administr. .... (212) 827-1351
 Spaustuvė ..... (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė .... (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židinyje šį savaitgalį rugsėjo 20, šeštadienį, Kario žurnalo 60 metų sukakties minėjimas mažojoje salėje: rugsėjo 21, sekmadienį, jaunimo pamaldos ir Motinos Marijos Kaupaitės 100 metų gimimo sukakties minėjimas.

Kario žurnalo 60 metų sukaktis minima rugsėjo 20, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židinio mažojoje salėje. Minėjimą rengia New Yorko ramovėnų, birutiečių ir šaulių bendra komisija. Paskaitą skaitys dr. Algirdas Budreckis, istorikas. Meninėje dalyje savo kūrybą skaitys Jonas Rūtenis. Dainuoja neseniai susiorganizuavęs vienetas "Jinai ir trys gintarai". Po programos — vakariene. Laimėjimams leidžiamas Jono Rūtenio paveikslas. Bus išstatytos Kario žurnalo išleistas knygos. Veiks baras.

Motina Marija Kaupaitė bus prisiminta rugsėjo 21, sekmadienį, Kultūros Židinyje. Koncelebracinės mišios bus 1 val. Mišių metu giedos seselių kazimieriečių choras iš Villa Juozapas Maria, Holland, Pa. Pamaldose dalyvauja ir New Yorko jaunimas. Po pamaldų — akademinė dalis. Bus rodomos skaidrės iš M. Kaupaitės gyvenimo ir veiklos. Šia akademija bus prisiminta jos gimimo 100 metų ir jos mirties 40 metų sukaktys. Motina M. Kaupaitė buvo viena iš seserų kazimieriečių vienuolijos steigėjų, organizavusi lietuvišką mokyklą Amerikoje.

Motina Marija Kaupaitė, lietuvių seselių kazimieriečių steigėja.

New Yorko, New Jersey ir apylinkės lietuviai rugsėjo 21, sekmadienį, 1 val. popiet Kultūros Židinyje turės progą susipažinti su garbinga lietuvaite ir Seselių Kazimieriečių steigėja Motina Marija Kaupaitė. Jos gimimo 100 metų ir mirties 40 metų sukakties minėjimo programa rengiama speciali akademija.

Motina Marija (Kazimiera) Kaupaitė gimė 1880 sausio 6 Gudelių kaime, Ramygalos vals-

Pagrindiniai lietuviški veiksniai — Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, JAV Lietuvių Bendruomenė, Amerikos Lietuvių Taryba ir Vlikas pasisakė, kad remia Pabaltiečių Laisvės Žygi, kurio tikslas yra iškelti viešumon Pabaltijo kraštų 40 metų neteisėtą okupaciją. Iš jų laukiama ir finansinės paramos. Žygis įvyks rugsėjo 27, šeštadienį, 12 val. popiet prie Jungtinių Tautų.

Dail. Ringailė Zotovienė iš Juno Beach, Fla., atvyksta į New Yorką spalio 2 vakare. Sustos pas savo dėdę dail. V. K. Jonyną. Jos darbų paroda vyksta spalio 4 ir 5 Kultūros Židinyje. Paroda rengia LMK Federacijos New Yorko klubas.

Liet. Religinei Šalpai Apreiškimo parapijos bažnyčioje rugsėjo 7 buvo surinkta 787 dol.

Dail. Juozo Bagdono paroda buvo surengta rugsėjo 13-14 Kultūros Židinyje. Buvo išstatyta 51 darbas. Atidarymo metu kalbėjo pats dailininkas, apžvelgdamas lietuviškosios dailės kelią nuo seniausių laikų iki dabar. Tą vakarą atsilankė apie šimtinė svečių. Visi buvo pavaišinti vynu, pyragaičiais, kava. Parodą globojo Moterų Vienybė. Pardavė 6 paveikslus. (Plačiau kitam Darbininko numeryje).

Jaunimo mišios Kultūros Židinyje bus rugsėjo 21 d. 1 val. Su jaunimo mišiomis jungiamas ir Motinos Marijos Kaupaitės minėjimas.

čią, Panevėžio apskrity. 1897 atvyko į Ameriką ir apsigyveno Scranton, Pa., pas brolių kun. Antaną Kaupą, kuris buvo Šv. Juozapo parapijos klebonas. 1902 jį išvyko į Šveicariją ir mokėsi Šv. Kryžiaus vienuolyne Ingenbohle. 1905 grįžo į Ameriką ir įstojo į Nekalčiausios Marijos Širdies vienuolyną — Marywood College, Scranton, Pa., kartu su Judita Dvaranauskaitė (vėliau Motina M. Immaculata) ir Antanina Unguraitė (vėliau Motina M. Concepta). Ši paskutinioji dar tebegyvena motiniškame name Chicagoje.

1907 šios trys seselės padarė įžadus, ir nuo tada buvo įkurta pirmoji lietuvių seselių kongregacija Amerikoje — seselės kazimierietės. Pirmas vienuolynas ir mokykla buvo įkurta Mt. Carmel, Pa. 1907 spalio 7. Chicagoje 1911 buvo pašventintas naujas motiniškas namas Marquette Parke. Motina Marija 1913 buvo išrinkta generale ir tose pareigose išbuvo iki savo mirties 1940 balandžio 17.

Motinos Marijos Kaupaitės vadovavimo metais buvo atidarytos 29 pradžios mokyklos, 3 aukštesniosios mokyklos, 2 ligoninės. Kongregacija turėjo 400 seselių. 1920 atidarytas vienuolynas Pažaisly. Už nuopelnus lietuvių Lietuvos valdžia 1933 jai apdovanojo Gedimino Ordiną.

Bronys Raila, rašytojas publicistas, daugelio knygų autorius, atvyksta į New Yorką ir spalio 10, penktadienio vakare, kalbės Kultūros Židinyje aktualiais mūsų gyvenimo klausimais. Taip pat bus pristatyta jo neseniai išėjusi knyga Vaivos rykštė. Toje knygoje yra sudėta jo pasakytos kalbos per Laisvės radiją pavergtai Lietuvai.

N. Y. Lietuvių Dailininkų Sąjunga planavo spalio 25-26 Kultūros Židinyje surengti savo narių darbų parodą. Dabar esant labai gyvai kultūrinei veiklai ir vykstant bent keliom kitom parodom, šią planuotą parodą Sąjunga nukelia vėlesniam laikui.

Rimantas Šileikis ir Dalia Bagdžiūnaitė susituokė rugsėjo 14 Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Abu jaunieji yra N.Y. tautinių šokių ansamblio Tryptinio nariai, uoliai ten reiškiasi jau eilę metų.

Studentai ateitininkai pradeda savo metinę veiklą su susirinkimu, kuris įvyks spalio 3, penktadienį, 7:30 val. vak. Vieta bus paskelbta vėliau. Valdyba, kurią sudaro Vilija Dėdinaitė, Jonas Dunčia ir Dalia Sakaitė, kviečia visus studentus atsilankyti.

Liet. Fronto Bičiulių New Yorko sambūris lapkričio 23, sekmadienį, rengia ne savo šventę, bet Simo Kudirkos šuolio į laisvę dešimtmečio minėjimą.

Gintareliai renkasi šeštadieniais nuo 10 iki 12 val. ryto Kultūros Židinyje. Vaikai priimami nuo 2 metų. Informacijų reikalais skambinti tėvų komiteto pirmininkei Nijolei Vojlod 212 441-2943.

Rimas Česonis iš Philadelphijos, prezidento paskirtas į Madrido konferencijos JAV delegaciją, sveikins Pabaltiečių Laisvės Žygio dalyvius rugsėjo 27 12 val. popiet prie Jungtinių Tautų. Česonis yra JAV LB Visuomeninių Reikalų tarybos narys bei aktyvus prezidento Carterio rinkiminėj kampanijoje.

LB Woodhaveno apylinkės valdyba primena visiem šios apylinkės lietuviams, kad rugsėjis yra Lietuvių Bendruomenės mėnuo. Kiekvieno lietuviu pareiga susimokėti solidarumo mokesčių, nelaukiant atskiro paraginimo. Šis mokeskis yra toks: dirbanti šeima — 5 dol., dirbantysis pavienis — 3 dol., pensininkas — 1 dol. Prašom pridėti auką LB kultūrinei veiklai paremti. Užsiprenumeruokite "Pasaulio Lietuvį", mėnesinį žurnalą, kurio kaina metam 6 dol. Čekius siųsti LB Woodhaveno apylinkės išdininkei F. Ignaitienei, 253 Etna St., Brooklyn, N.Y. 11208.

Gauta žinia, kad demonstrantų autobusas atvyksta iš Worcesterio į Pabaltiečių Laisvės Žygi rugsėjo 27. Philadelphijos lietuviai ir lietuviai organizuoja autobusą važiuoti į New Yorką taj dienai. Taip pat Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovė pranešė, kad nemaža jaunimo grupė iš Hartfordo dalyvaus žygyje. Pabaltiečių Laisvės Žygis, kuris įvyks rugsėjo 27, šeštadienį, 12 val. popiet Dag Hammarskjöld Plazoj prie Jungtinių Tautų, sieks pririnti lietuviams, lietuviams ir estams, gyvenantiems okupanto priespaudoje, kad išseivijos pabaltiečiai jų neužmiršo ir remia jų kovą dėl laisvės.

Norintieji daugiau informacijų apie Pabaltiečių Laisvės Žygi prašomi skambinti šiuo numeriu: 212 647-2434.

Ieškomas Vladas Karpavičius, sūnus Jono, gimęs 1908 Šečioje. Jis pats arba giminės bei artimieji prašomi kreiptis į Darbininko redakciją.

Woodhavene išnuomojamas 3 kambarių butas. Skambinti 296-7322.

Ieškoma šeimininkė vyresnio amžiaus vyrui. Duodamas atskiras kambarys, geras atlyginimas. Graži New Jersey aplinka. Dėl informacijos skambinti collect 201 752-0241 vakarais nuo 8 iki 10 val.

Moksleivių ateitininkų susirinkimai įvyks spalio 5, sekmadienį, tuoj po jaunimo mišių Kultūros Židinyje. Bus registruojami visi nariai jaunučių, jaunių ir vyresniųjų grupėm. Pirmas visas pradžios mokyklos ir gimnazijos amžiaus jaunimas. Tėveliai kviečiami atvežti savo vaikus į šiuos pirmuosius susirinkimus.

Savaitę prieš Pabaltiečių Laisvės Žygi — penktadienį, rugsėjo 19, 7 v.v. yra ruošiamas pobūvis pabaltiečių jaunimui estų namuose, 243 E. 34 St., Manhattane, su tikslu vietinei jaunomenei prieš žygi pabendrauti bei susipažinti. New Yorko apylinkės lietuviškasis jaunimas yra mielai laukiamas šiame pobūvyje. Tą vakarą bus galima įsigyti ir Pabaltiečių Laisvės Žygio marškinius (T-shirts), ant kurių išspausdinta patraukli žygio emblema bei eilė šūkis.

LB Queens apylinkės valdyba kviečia savo narius ir jų draugus atsilankyti į pabendravimą, kuris bus rugsėjo 21, sekmadienį, 2 v. popiet Elenos Legeckienės namuose, 86-19 164 St., Jamaica. Bus ir kultūrinė dalis.

KURSAI MOKSLEIVIAM ATEITININKAM

Kursai moksleiviam ateitininkam įvyks Columbus Day savaitgalį, spalio 10-13, Putnam, Conn. Jie prasidės penktadienio vakarą ir baigsis pirmadienį popiet. Kursam vadovaus kun. prof. Stasys Yla. Kursuose bus nagrinėjama medžiaga iš Ateitininkų Vadovo. Bus pristatoma organizacijos istorija, ideologija, struktūra, siekiai ir pan.

Priimami gimnazistai ir pirmų metų studentai. Kursai yra puiki proga jaunimui susiburti ir atitraukti nuo kasdienos uždavinių ir užsiėmimų, jaukiojo nuotaiškoj pasimokyti ir įsigilinti į ateitininkų praeitį, reikšmę bei siekius. Visas ateitininkiškas jaunimas kviečiamas bei raginamas kursuose dalyvauti. Tėveliai prašomi pritarti kelionei ir prisidėti prie jaunimo nugalėtojų ir Putnamo.

Į kursus reikia ativežti Ateitininkų Vadovą ir užrašam knygėlę. Registracijos reikalais kreiptis šiais adresais: Ses. Margarita Bareikaitė, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260. P. Tutinas, 223 Lincoln Ave., Brooklyn, N.Y. 11208 (tel. 212 647-1406). J. Viešulienė, 333 Bickley Road, Alenside, Pa. 19038 (tel. 215 885-3122).

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ STOVYKLA

Moksleivių ateitininkų stovykla rugpjūčio 17-30 Neringoj draėjo pakilioj nuotaiškoj. Ja džiaugėsi ir buvo patenkinti vaikai, tėvai bei vadovai. Vadovybė buvo išskirtina ir savo entuziazmu, sunkiu darbu ir kūrybišgiu užkrėtė stovyklausiojus.

Į stovyklą buvo atvykę įvairūs svečiai pakalbėti jaunimui, praversti pokalbius, diskusijas. Štai jie: kun. Stasys Yla, Ateitininkų Federacijos vadovas Juozas Laučka, kun. Kazimieras Pugevičius, dr. Kęstutis Skrupskelis, V. Skrupskelienė, R. Stirbys, ses. Paulė, ses. Margarita Bareikaitė, dail. Romas Viešulas. Jaunimui buvo puiki proga susipažinti su vyresniais kolegomis ir pareikšti savo mintis.

Stovyklos metu išėjo laikraštėlis, buvo jaunimo paruošta radijo valandėlė, suvidintos vestuvės su lietuviškoms tradicijomis, pastatyta operetė "Pakis Tyruolis".

Platesnis aprašymas bus "Ateities Aušros" skyriuje.

Išnuomojamas kambarys su privilegija naudotis virtuve. Puiki vieta pensininkui, mėgėjui medžioti ir žvejoti. Long Island, N.Y. Tel. 516 727-7484.

Namų šildymo ir kanalizacijos reikalais (Heating installation and repairs, plumbing), norint pakeisti alyvos šildymą į gazo sistemą ir pan., galima kreiptis į Antaną Škerį, Jr. Telet. 212 847-5642.

TAUTODAILĖS PARODA KULTŪROS ŽIDINYJE

New Yorke įsikūręs Lietuvių Tautodailės Institutas spalio 18 ir 19 Kultūros Židinyje rengia tautodailės parodą. Didžiojo salė bus išstatyta įvairiausi audiniai, tautiniai drabužiai, gintaras, medžio drožiniai, keramika, metalo darbai. Čia bus sutelkta atskirų meisterių darbai.

Bus rengiamos bent kelios demonstracijos, kurios supažindins su įvairiomis technikomis. Bus demonstruojamos skaidrės, filmai.

Vaivorykštės kilimai

Iš Montrealeo pakviesta kilimų audėjų grupė, kuri pasivadino Vaivorykšte. Grupė išstatys apie 30 kilimų, kurių tematika daugumoje lietuviška. Išstatys ir šūkis.

Woodhaveno gatvių mugė rengiama rugsėjo 28. Bus stalai su tautiniais valgiais, įvairiais gaminiais, tautiniai šokiai. Kas nori, gali, išsinuomavęs vietą, pasistatyti stalą ir prekiauti. Mugė žada dalyvauti ir lietuviai. Informacijos reikalais skambinti Robert Müller — 847-3604. Tą dieną Jamaica Ave. tarp 80 ir 85 St. bus uždaryta, nes čia bus mugės centras. Visas judėjimas eis šoninėmis gatvėmis.

Patiksliname. Skautų puslapyje "Suktinio" stovyklos aprašyme įsibrovė klaida — lentą Resolute Scout Reservation vadovybei pagamino s. Regina Petrutienė, ne ps. Vyt. Dilba. V. Dilba pagamino adresą K. Adomavičiui, Maironio Parko pirminkui, įvertinant jo paramą skautams.

Paskutinysis Pabaltiečių Laisvės Žygio posėdis įvyks rugsėjo 19, penktadienį, 7 v.v., estų namuose, 243 E. 34 St., Manhattane. Žygio darbuotojai yra raginami šiame posėdyje dalyvauti.

Dail. Stasė Smalinskienė iš Detroito su dailininkų grupe buvo atvykusi į New Yorką apžiūrėti Picasso parodos.

Jinai ir trys gintarai — naujo dainuojančio vieneto koncertas bus spalio 11, šeštadienį Kultūros Židinyje.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS APREIŠKIMO PARAPIJOJE

Tautos šventė gražiai paminėta Apreiškimo parapijoje rugsėjo 7, sekmadienį. Vienuoliktą valandą mišias koncelebravo keturi kunigai: kleb. kun. J. Pakalniškis, kun. K. Pugevičius, kun. A. Račkauskas ir svečias iš Montrealeo kun. St. Kulbis, SJ. Pamokslą pasakė kun. K. Pugevičius, išryškindamas Religinės Šalpos uždavinius, nes tą dieną bažnyčioje buvo daroma rinkliava Religinei Šalpai. Mišių metu giedojų parapijos choras, vadovaujamas Viktoro Ralio.

Po mišių visi persikėlė į parapijos salę. Nors diena buvo karšta, bet žmonių susirinko per šimtą. Čia minėjimą pradėjo Aloyzas Balsys. Jis į garsiausios buvo įrašęs įvairios lietuviškos muzikos, dainų. Tą muziką leido per garsiakalbius ir taip sudarė gražų muzikinį foną minėjimui. Iš garsiausios buvo sugroti himnai ir Lietuvosies esame mes gimę. Invokacijai sukalbėjo kun. J. Pakalniškis.

Prakalbą pasakė Darbininko redaktorius Paulius Jurkus. Pradžioje prisiminė 1930 metus, kai buvo švenčiamas 500 metų jubiliejus nuo Vytauto mirties. Su-

savo austų juostų, sukurtų lėlių, kraičių skrynelių. Grupė, remdama šios parodos ruošimą, padovanojo laimėjimams vieną kilimėlį, lėlę ir kraičio skrynią. Visi tie dalykai bus leidžiami loterijon. Bilietai bus platinami iš anksto. Bus pademonstruota ir kilimo audimo technika.

Atskiri meisteriai

New Yorke ilgai gyvenęs ir čia plačiai pasireiškęs lietuviškų kopyltėlių, Rūpintojėlių kūrėjas Vladas Kulpavičius čia palimėli, lėlę ir kraičio skrynią. Visi tie dalykai bus leidžiami loterijon. Bilietai bus platinami iš anksto. Bus pademonstruota ir kilimo audimo technika.

Waterbury, Conn., reiškiasi kruopštus medžio drožinėtojas Simas Augaitis. Dirba kryžius, dežutes, klumpaites, rankšluostines, stalo papuošalus. Darbai pasižymi savo techniniu švarumu, elegancija. Ir jis dalyvauja parodoje.

Savo darbų išstatys skulptorius keramikas Petras Vaškys, sukūręs gražios lietuviškos keramikos. Paskolins savo tautinių audinių rinkinius. Ekspонатų paskolins ir Philadelphijos Tautodailės Institutas. Giedrė Zau-niūtė paskolina prijuosčių kolekciją.

Organizuojamas pardavimas

Mažoji salė skirta tautodailės pardavimui. Čia bus galima nusipirkti įvairių dirbinių, drožinių, odos dirbinių, audinių, gintaro. Čia bus atskiri stalai, kurie pardavinės savo daiktus. Suintesuoti gali tokius stalus išsinuomoti ir savo gaminius pardavinėti. Šią stalų prekybą tvarko žinoma audėja Milda Kvedarienė. Šiuo reikalu reikia jai ir skambinti 201 283-1981.

Mažoji salė taip pat bus galima gauti valgyti, bus kavos, veiks baras.

Vyriausia parodos organizatorė yra Tautodailės Instituto pirmininkė Lilija Milukienė. Visais parodos reikalais į ją ir kreiptis. Jos adresas: 111 Grohman Lane, Plainview, N.Y. 11803. Tel. 516 681-6172.

minėjo, kas tada buvo padaryta Vytauto garbei. Nuo tada įvesta Tautos šventė. Paskui išryškino Vytauto valdymo laikus, kaip jis sukūrė galingą valstybę, priminė, kaip su unija Lietuva neteko savo aristokratijos — bajorijos, nes ji sulenkėjo. Lietuviškasis išliko tik kaimas. Į tą kaimą atėjo tautinis atbudimas 19 amžiaus antroje pusėje. Taip buvo sukurta jau grynai nacionalinė Lietuva su savita kalba ir kultūra.

Aktorius Juozas Boley-Bulevičius nuotaikingai paskaitė Nėlės Mazalaitės legendą — Karaliaus vainikas, kur kaip tik ryškkinama, kaip Vytautas Didysis norėjo apsvainikuoti.

Eileraštį padeklamavo Ninā Jankauskaitė, Maironio lituanistinės mokyklos mokinė.

Pabaigoje išneštos vėliavos. Scenoje buvo tik dvi vėliavos — Amerikos ir Lietuvos. Bažnyčioje dar buvo šaulių, ramovėnų, skaučių, Kat. Moterų Sąjungos ir ateitininkų vėliavos.

Aloyzas Balsys padėjo visiems ir kvietė pasilikti ir pasi- vaišinti Kat. Moterų Sąjungos 29 kuopos parengtomis vaišėmis.

LIETUVOS VYČIŲ VIDURINIO ATLANTO APSKRITIS kviečia visus dalyvauti

MOTINOS MARIJOS KAUPAITĖS 100 METŲ GIMIMO IR 40 METŲ MIRTIES MINĖJIME

KULTŪROS ŽIDINY, RUGSĖJO 21 D. 1 VAL. POPIET KONCELEBRUOTOS MIŠIOS PO MIŠIŲ AKADEMIJA SU SKAIDRĖMIS

PER MIŠIAS GIEDOS SESELIŲ KAZIMIERIEČIŲ CHORAS IŠ VILLA JUOZAPAS MARIA, HOLLAND, PA. DALYVAUS MOTINA M. JOANELLA, SESELIŲ KAZIMIERIEČIŲ GENEROLĖ IŠ CHICAGOS.

UŽTEKO 40 METŲ OKUPACIJOS! PABALTIEČIŲ LAISVĖS ŽYGIS

ĮVYKS ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 27, 12 VAL. POPIET DAG HAMMARSKJÖLD PLAZA (47 STREET & FIRST AVENUE) PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ

JUNKIMIS SU OKUPOJTŲ PABALTIO KRAŠTŲ GYVENTOJAMS KOVOJE DĖL LAISVĖS!

DEMONSTRACIJĄ RUOŠIA RUGSĖJO 27-TOS DIENOS KOMITETAS IR NEW YORKO APYLINKĖS PABALTIEČIŲ ORGANIZACIJŲ ATSTOVAI

